

INFO SILOS

Interni magazin Tvornice cementa Kakanj

Broj 44, 4/2019.

U FOKUSU

Predodređeni za uspjeh

Intervju - generalni direktor Branimir Muidža [str.2](#)

Intenzivna unapređenja

Razgovor sa Izudinom Neimarlijom, izvršnim direktorom [str.8](#)

KUPCI I TRŽIŠTE

Vežite se, polijećemo

Gotovi betoni [str.12](#)

Zlato za kvalitetu

5 zvjezdica [str.13](#)

Vještine i inovacije

Ekonomski forum [str.14](#)

Sivo zlato u srcu Krajine

Približavanje kupcima [str.16](#)

Arhitektura i građenje

Konferencija House'19 [str.17](#)

"Jaranski" kapitalizam ne - vladavina prava da

Međunarodni ekonomski forum [str.18](#)

Novi stari predsjednik

Vijeće stranih investitora [str.19](#)

Komunikacijom do uspjeha

PIT Drina 2019 [str.20](#)

Tehnologija betona

Sfera 2019 [str.22](#)

Zdravi domovi

Predstavljamo Baumit [str.24](#)

LJUDI

U prazničnom ozračju

Dan TCK sa porodicama, penzionerima i radnicima [str.26](#)

Novi koncept, nova tehnologija

Razmjena znanja - novi intranet [str.28](#)

Niko ne smije biti izuzetak

Zdravlje i sigurnost [str.30](#)

ZAJEDNICA

Podržavamo STEM u obrazovanju

Obrazovanje [str.32](#)

SOS za bolju budućnost

Zahvalnica [str.35](#)

Poticaj za poslovne ideje

KICK centar [str.36](#)

Najvrijednije darivanje

Doniranje krvi [str.37](#)

ODRŽIVI RAZVOJ

Jedinstven pristup prirodi

Živi svijet kamenoloma [str.38](#)

Održivost kao prioritet

Obaveze održivog razvoja 2030. [str.40](#)

Separator kružne ekonomije

Dan energetske efikasnosti [str.41](#)

Eko plus sa osnovcima

Ekološki projekti [str.42](#)

Nova klimatska politika

Zaštita klime [str.43](#)

PREDODREĐENI ZA USPJEH

INTERVJU

Na početku još jedne poslovne godine možemo li se kratko osvrnuti na prethodnu, kakva je ona bila za Tvornicu cementa Kakanj, šta biste posebno izdvojili?

Protekla 2018. godina veoma je značajna za našu kompaniju jer smo obilježili i proslavili 40 godina uspješnog postojanja. To je period tokom kojeg smo proizveli gotovo 17 miliona tona cementa, našeg „sivog zlata“ kojim su izgrađeni domovi u kojima živimo, putevi kojima se vozimo, mostovi koji nas povezuju, pločnici kojima hodamo, škole i vrtići u kojima školujemo našu djecu diljem Bosne i Hercegovine i šire regije.

Tvornica cementa Kakanj dokaz je da se i u BiH može uspješno raditi čak i u otežanom i kompleksnom poslovnom i političkom okruženju. Primjenjujemo najviše evropske i svjetske standarde u poslovanju, šaljemo poruku da i naša privreda može biti konkurentna i na najzahtjevnijim tržištima.

U protekloj godini smo ispunili plan proizvodnje i prodaje cementa od gotovo 500.000 tona tona cementa što nam donosi i pozitivan finansijski rezultat i stabilnost poslovanja. U protekloj godini Tvornica cementa Kakanj bila je ogromno radilište. Priveli smo kraju petogodišnje intenzivno investiranje tokom kojeg

smo uložili više od 20 miliona KM. U godini u kojoj slavimo 40. rođendan završavamo projekat izgradnje dodatnih kapaciteta, novih silosa cementa kao zalag nekih novih projekata i novih uspjeha. Izgradili smo pogon za korištenje zamjenskih goriva kako bi podigli standarde efikasnog korištenja energije. Svoje poslovanje nastavljamo širiti kako u BiH akvizicijom pogona za proizvodnju betona, tako i u Hrvatskoj, odnosno u EU kao malo koja BH kompanija. Modernizirali smo i laboratoriju koja je sada opremljena vrhunskom opremom za automatsko uzimanje uzoraka i njihovu kontinuiranu analizu čime postizemo detaljan i trenutačan uvid u kvalitetu svakog segmenta našeg proizvodnog procesa.

Iako je situacija u građevinskom sektoru veoma izazovna za proizvođače betona, naše betonare ostvarile su izvrsne rezultate, naročito na području Sarajeva gdje isporučujemo betona na najveće i najznačajnije objekte ovog urbanog centra. Pored toga, naše betonare na području Zenice bile su glavni isporučiooci betona za izgradnju Koridora 5C i druge infrastrukturne objekte.

Uspješnost našeg poslovanja ne ogleda se samo dostignućima na tržištu i finansijskim rezultatima,

već i u društveno odgovornom djelovanju i ponašanju. Društvena odgovornost će nam uvijek biti na prvom mjestu, a posebno napredak i razvoj Općine Kakanj koja je jedan od naših najvećih i najvažnijih partnera. Pored mnogobrojnih donacija, od značajnijih donacija izdvojio bih 40.000 KM za infrastrukturu u Općini Kakanj, 40.000 KM za dijagnostičku opremu Domu zdravlja Kakanj, te 40 mini robota mBotova sa laptopima i tabletima svim osnovnim školama u Kakanju.

Kada se osvrnete na godine koje su iza Vas od kada ste na čelu kompanije da li ste zadovoljni urađenim?

Neizmjereno sam sretan i ponosan što sam dio ovog kolektiva još od oktobra 2000. i privatizacije tvornice. Tada je nastupila nova era i posebno intenzivna faza razvoja Tvornice. Nevjerovatno, ali te 2000. godine bio sam najmlađi član kolektiva, a i danas sam evo 2 desetljeća kasnije najmlađi generalni direktor jedne države u kojoj HeidelbergCement ima svoje poslovanje, na čemu sam iznimno zahvalan i ponosan, a naša Grupacija posluje u gotovo

70 zemalja ostvarujući godišnji prihod od 18 milijardi eura. Veoma sam zadovoljan sa sveukupnim napretkom koji je kompanija postigla od privatizacije do danas. Od tvornice i kompanije koja je bila u potpunosti amortizovana, sa dotrajalom opremom i svim ostalim izazovima, napravili jedno od najboljih preduzeća u BiH i regiji. Danas, 18 godina nakon privatizacije, nakon uloženih 200 miliona maraka kako bi u BiH imali modernu, efikasnu, uspješnu

tvornicu, nakon što smo smanjili emisije prašine za 99% u odnosu na period prije privatizacije, nakon što smo baš svaku poslovnu godinu završili vrlo pozitivno, znam da ovaj tim može sve šta god zamisli.

Obnovili smo i potpuno modernizirali naše kapacitete, emisije prašine smanjili za 99%, svi su procesi unaprijeđeni, zaposlili sjajne ljude koji su temelj našeg poslovanja i залог uspješne budućnosti, razvili smo nove djelatnosti, otvorili pogone za proizvodnju gotovih betona diljem BiH i regije, proširili poslovanje na Evropsku Uniju, otvorili terminale za prodaju cementa, stvorili temelje za dodatnu energetska efikasnost. Svaku poslovnu godinu završili smo pozitivno, prvi smo u BiH privatizirani u procesu velike privatizacije, prvi usvojili i zaokružili proces ISO i OHSAS međunarodnih standarda poslovanja, prvi pokrenuli Dan otvorenih vrata na kojem nas godišnje posjećuje 3-5.000 sugrađana kada Tvornica postaje najveselije mjesto u regiji. Na dresu svakog uspješnog sportaša iz Kakanja stoji naš logo, a zajedno rastemo sa našom lokalnom zajednicom i pružamo podršku u svim sferama razvoja.

Kao i svih proteklih godina, tako smo i u prethodnoj u svakoj sekundi svoga rada stvarali novu vrijednost i čini me ponosnim kada vidim koliko je toga vrijednoga, korisnoga i trajnoga sagrađeno našim proizvodima u koje je ugrađen vrijedan rad naših uposlenika i partnera.

Osim što nam je važno da uspješno radimo, itekako nam je važno da to bude na društveno maksimalno odgovoran način i u potpunom skladu sa ciljevima i dobrosusjedskim odnosima sa našom lokalnom zajednicom.

Tajna naše dugovječnosti je u tome što u fokusu imamo budućnost, što imamo jasnu viziju, što smo zadržali sve one prave vrijednosti koje nas krasi od samog početka rada Tvornice. Zadržali smo temeljne vrijednosti koje krasi naše ljude i poslovanje, prije svega odgovornost. Odgovornost prema okolišu, prema radniku, partneru, kupcu, odgovornost prema lokalnoj zajednici, dioničarima i svim ostalim stakeholderima odnosno dionicima. To je pravi DNK naše kompanije i ogledalo našeg poslovanja.

Kakvi su planovi Tvornice za 2019.

godinu, šta će biti u fokusu, koji su Vam prioriteti, imate li već spremne neke projekte?

Fokus je svakako nastavak uspješnog poslovanja i liderska pozicija na BH tržištu kako u plasmanu cementa tako i u plasmanu gotovih betona. Nadam se da će konačno krenuti realizacija dugo najavljivanih a itekako potrebnih infrastrukturnih projekata u regiji, što bi svakako doprinijelo realizaciji naših ciljeva i vizije. Želimo snabdijevati i sudjelovati na svim najvažnijim objektima u projektima u BiH. Naši

su proizvodii sinonim za kvalitet, koji je osnovni uvjet svakog uspjeha, a na kvalitetu proizvoda i usluge polazemo najviše pažnje. Ukoliko ne bude šokova sa cijenama energenata koji značajno opterećuju troškove poslovanja, uvjereni smo da možemo ostvariti još bolje rezultate a dio dobiti reinvestiramo u 20-ak novih projekata predviđenih operativnim planom poslovanja.

Također očekujem da će u ovoj i narednim godinama doći do jačanja i unapređenja poslovnog ambijenta u BiH što bi svakako imalo utjecaja i na povećanje obima građevinskih i drugih radova u cijeloj državi.

U fokusu svih naših poslovnih aktivnosti svakako su Obaveze održivog razvoja 2030 koje smo preuzeli iz UN Ciljeva održivog razvoja.

Ovom prilikom želim istaknuti kako je zaštita na radu i bezbjednost vakoga ko boravi u tvornici primarna zadaća svih nas i očekujem potpunu odgovornost i disciplinu u tom smislu.

Kolika je godišnja proizvodnja, i koja su to tržišta najznačajnija za Tvornicu cementa? Planirate li daljnja širenja?

Sa našim „sivim zlatom“ cementom prisutni smo na cijelom području Bosne i Hercegovine i na velikom dijelu tržišta susjedne Hrvatske. U godinama nakon recesije evidentna je proizvodna prekapacitiranost u široj regiji pa da bi održali konkurentnost posebnu pažnju posvećujemo stalnom unapređenju kvalitete i ponude naših proizvoda, usluga i logistike.

Tvornica cementa Kakanj ima mogućnost da godišnje proizvede oko 800 hiljada tona cementa. Međutim, s obzirom na smanjen intenzitet investiranja kao i veoma jaku konkurenciju na tržištu, mi godišnje plasiramo između 470 i 500 tona cementa, zavisno od potrebe tržišta. Da bi zadovoljili potrebe naših kupaca za visokokvalitetnim betonom i na jugu zemlje, uskoro otvaramo našu betonaru i u Mostaru, dok smo već početkom aprila otvorili pogon za proizvodnju gotovih betona na najboljoj lokaciji u Splitu.

Kako bi zadovoljili potrebe naših kupaca za različitim vrstama cementa, investirali smo u nove silose cementa čime smo stvorili predušlove da proizvodimo prema trenutnim zahtjevima tržišta, što će nam svakako omogućiti bolji plasman naših proizvoda.

Koliko Tvornica cementa Kakanj trenutno ima uposlenih, da li se Vi susrećete sa problemom nedostatka radne snage koji je izgleda pogodilo svaki dio bh. privrede? Kakav je Vaš prijedlog rješenja ovog problema?

U BiH zajedno u poslovnim linijama za proizvodnju cementa i proizvodnju betona zapošljavamo 250, dok u Hrvatskoj zapošljavamo još 50 ljudi. Naš pristup je jasan i jednostavan jer u skladu sa principima našeg poslovanja čovjeka stavljamo na prvo mjesto. Zaštita zdravlja i sigurnost na radu naši su prioriteti. Svakako posebno mjesto zauzima kontinuirana edukacija za

svakog uposlenika.

Želimo imati ljude koji su lojalni, koji razumiju naš sistem rada i ovu firmu doživljavaju kao svoju porodicu. Proizvodnja cementa veoma je specifičan biznis, pa su i radna mjesta specifična. Tako je za svaku poziciju neophodno ljude obučavati i kontinuirano obrazovati kako bi bili u trendu sa novim tehnologijama i opremom. Kompanija svim radnicima pruža uvjete da što više uče i da se što više razvijaju jer tako raste i razvija se i kompanija u kojoj ti ljudi rade.

Nastojimo organizirati što više obrazovnih programa u skladu sa oprobanim ali i novim trendovima u razvoju kako individualnih tako i timskih sposobnosti. U tome često imamo jaku podršku naše matične kompanije HeidelbergCement Grupe koja ima jake stručnjake na svim poljima proizvodnje i poslovanja specifičnim za građevinsku industriju.

Mislim da u svemu tome leži naš recept našeg uspjeha. Naši ljudi imaju sigurnost kompanije koja planira dugoročno, a stalno su izloženi novim stvarima i tehnologijama bez imalo straha od napretka i promjena. Na taj način stvorili smo tim stručnjaka

koji je spreman na sve, koji spretno primjenjuje nove tehnologije u generiranju ideja za unapređenje proizvodnje i poslovanja na ekonomski i ekološki moderan način. I zaista su naša najvrjednija ulaganja koja smo napravili tokom proteklih 18 godina bila ulaganja u razvoj i izgradnju našeg stručnog tima. Zapravo je to pravi recept za uspješno vođenje kompanije koja je uvijek u trendu i sposobna da se prilagodi svim promjenama i izazovima koje budućnost stavlja pred nju.

Tvornica cementa Kakanj zasigurno dosta daje državi, šta je to što bi država trebala pružiti Tvornici cementa Kakanj, ali i bh. privredi kako bi bila što produktivnija?

Mi smo potpuno tržišno orijentirana kompanija kojoj je razina odnosno domet očekivanja od institucija vlasti samo utoliko da postoje jasna i transparentna pravila i siguran pravni okvir te mogućnost da poslujemo pod potpuno jednakim uvjetima kao i naši konkurenti iz okruženja, obzirom da djelujemo na istom ekonomskom prostoru.

BiH može i zaslužuje bolje. Fokus staviti na pitanja od životnog interesa građana, sloboda i ekonomija su

nešto što je mislim prioritet. Uvjeren sam da bi napredak u tim aspektima obrnuo negativan demografski trend i podignuo razinu sreće i zadovoljstva građana. Građanin je okosnica svakog društva, radi njega država i postoji i građanin nikada nijednoj državi ne može i ne smije biti višak.

TCK je član Vijeća stranih investitora, aktivno učestvuje u kreiranju prijedloga prema vlastima. Šta je to što strani

rade na analizi postojećeg stanja i preporukama za poboljšanje poslovnog ambijenta u BiH kako bi privukli i potakli na nova ulaganja i strane i domaće investitore. Da se više preporuka ispunilo imali bi puno bolju ekonomsku situaciju, ambijent poslovanja, veći Bruto društveni proizvod, više investicija kako domaćih tako i stranih i više zaposlenih ljudi u BiH, a u konačnici i sretniju državu sa više ljudi. Naši stručnjaci, njih 70 od kojih svaki

nastavljamo i u narednim godinama. Od 2000. godine do danas uložili smo više od 200 miliona KM. Naša prvobitna vizija i cilj bili su rekonstrukcija cementare u skladu sa najvišim standardima zaštite okoliša, što smo ostvarili na samom početku, ali se nismo tu zaustavili nego smo nastavili sa stalnim unapređenjima procesa i instaliranjem nove opreme i postrojenja koja su u skladu sa najboljom dostupnom tehnologijom. Uvijek ima prostora za unapređenje,

investitori traže od bh. vlasti, da li se i šta od zahtjeva ispunilo?

Predsjednik sam Vijeća stranih investitora duži niz godina, a Vijeće okuplja najznačajnije strane svjetske investitore koji su u BiH investirali više od 9 milijardi KM i koji zapošljavaju više od 14.000 BiH građana. Kako bi poboljšali ambijent poslovanja, predlažemo konkretne mjere koje objavljujemo, a „Bijela knjiga“ za 2018/9 će biti ubrzo objavljena. Okupili smo tim vrhunskih stručnjaka iz različitih oblasti koji stalno

ima po 20-30 godina radnog iskustva, to je više od 1.500 godina struke, rada, patriotizma, Bijela knjiga odgovara i na pitanja i šta i kada i kako i tko, pa ćemo zato još više podići glas i nuditi rješenja ok kojih bi koristi imali svi; i kompanije i država a ponajviše građani.

Većina stranih investitora najavila je reinvestiranje u BiH, da li će i Vaš vlasnik ići tim putem, u nove investicije u bh. privredu?

HeidelbergCement reinvestira u BiH više od 18 godina, a tako

a samo kontinuiranim investiranjem u nove tehnologije možemo biti konkurentni i zadržati lidersku poziciju na tržištu.

Mi proizvodimo osnovni građevinski materijal – cement, odnosno, beton. Beton je drugi najviše korišteni materijal na svijetu, odmah poslije vode. To dovoljno govori o kakvom strateškom materijalu se radi. Današnji svijet je nezamisliv bez našeg „sivog zlata“. Uz mnogobrojne nove tehnike i dodatke, beton poprima sve ljepše i oblike i može da

izgleda veličanstveno. Mi pratimo potrebe naših kupaca, trendove u građevinarstvu, kao i sigurnosne i ekološke inovacije na polju naše industrije, te u skladu sa zakonskim propisima nastojimo stalno ići naprijed, što dovodi i do novih investiranja, sve prema potrebama koje se ukažu. U svakom slučaju, želimo investirati u širenje našeg poslovanja sa betonom, jer to je u konačnici naš finalni proizvod.

Koliko Tvornica cementa Kakanj posvećuje pažnje ekologiji i primjerni ekoloških standarda u proizvodnji?

Sve u našem procesu proizvodnje zasniva se na primjeni standarda zaštite okoliša. Svaki segment opreme i postrojenja koja instaliramo je izrađen u skladu sa najnovijim dostupnim tehnologijama. Aktivno pratimo i u potpunosti poštujemo sve zakone i propise na ovom polju. Nastojimo uvijek biti korak ispred kada je u pitanju zaštita okoliša jer takvim dugoročnim planiranjem održavamo svoj ugled i konkurentnost.

Investicijski ciklus nastavljamo, naročito kroz ulaganja u zaštitu

okoliša. Kontinuirano, kroz sve vrste opreme i tehnologije koju ugrađujemo, mi također investiramo i u zaštitu okoliša i u zaštitu na radu, što je prava formula za uspjeh i uspostavljanje društveno odgovornog poslovanja u našoj industriji.

Silna energija, napor i novac uloženi su da bi danas u srcu Balkana radio jedan od najsvjetlijih evropskih primjera čiste proizvodnje cementa. Danas emisije prašine ne prelaze stroge evropske limite. Zelene površine unutar tvorničkog kruga prostiru se na više od 100.000 m², a obuhvaćaju voćnjake, parkove i jezero s ribama. Moderni pogoni garantuju minimalni utjecaj na okoliš gdje su svi pokazatelji znatno ispod zakonski dozvoljenih granica. Ponosni smo što smo nakon privatizacije uspjeli smanjiti emisije prašine za 99 posto.

Također avršili smo sa modifikacijom postrojenja za upotrebu goriva nastalog iz otpada, čime doprinosimo globalnom smanjenju CO₂ emisija i pravimo proizvod koji je mnogostruko više ekološki prihvatljiv. Alternativno gorivo koje

ćemo koristiti je SRF (Solid Refuse Fuel), gorivo koje se proizvodi iz neopasnog otpada u skladu sa Evropskom normom EN 15359. To je gorivo koje nastaje posebnom obradom nakon što se odvoje sve komponente pogodne za reciklažu i druge namjene. Mnogostruke su prednosti ovog projekta za cijelu zajednicu. Prije svega smanjuje se količina otpada koja se deponuje a samim tim smanjuje se i zagađenje tla, zraka i vode koje inače nastaje na deponijama otpada.

Pored toga, uvodi se razdvajanje otpada, pa je mnogo više reciklaže. A smanjenjem upotrebe fosilnih goriva kao što su ugalj, plin i nafta smanjuju se i emisije stakleničkih plinova. Sve su to efekti koje donosi upotreba alternativnih goriva za cjelokupno društvo. Cementna industrija ispunjava sve tehničke predušlove za zbrinjavanje ove vrste otpada, i ova praksa se primjenjuje u svim razvijenim evropskim zemljama. Bude li regulativa uređena kao u najrazvijenijim i najnaprednijim zemljama koje imaju visoke standarde zaštite okoliša, pomoći ćemo da se očiste sve rijeke u BiH.

INTENZIVNA UNAPREĐENJA

INTERVJU

Današnji uspjeh u bilo kojem segmentu poslovanja možemo posmatrati isključivo kroz prizmu održivog razvoja. Od privatizacije do danas, Tvornica cementa Kakanj uložila je više od 200 miliona KM u modernizaciju postrojenja, zaštitu okoliš i širenje poslovanja. Sve ove investicije uticale su i na iznimno unapređenje kvalitete poslovanja, a samim tim i veliki pozitivni uticaj na ekonomsku i društvenu zajednicu u cjelini, što je upravo i sama suština održivog razvoja.

U junu 2013. godine, Skupština dioničara TCK izglasala je investiranje od dodatnih 20 milion KM u periodu od pet godina. Intenzivni radovi na nekoliko veoma značajnih projekata započeti su još iste godine. O tome kako je tekao program investiranja razgovarali smo sa Izudinom Neimarlijom, izvršnim direktorom za proizvodnju i tehnička pitanja.

Svjedoci smo da Tvornica cementa Kakanj intenzivno već godinama ulaže u modernizaciju i zaštitu okoliša. Šta ste sve postigli ovakvom poslovnom strategijom?

Rezultati koje posljednjih godina postiže Tvornica rezultat su dugogodišnjeg intenzivnog ulaganja u proizvodnu tehnologiju i unapređenja procesa rada. Cilj investiranja je da unaprijedimo proizvodnju u skladu sa najnovijim

evropskim normama i zahtjevima, a to prije svega znači da naš uticaj na okoliš kontinuirano umanjujemo u skladu sa najnovijim dostupnim tehnologijama, da postizemo vrhunsku kvalitetu naših proizvoda, da kontroliramo što bolje proces proizvodnje, da proširimo poslovanje i paletu proizvoda. Gledamo dugoročno, pa nam tako sadašnja modernizacija omogućava da još dugo godina poštujemo i najoštrije okolišne regulative koje pred nas stavi zakon. Time jačamo svoju poziciju i konkurentnost na dobrobit svih naših interesnih

strana, od dioničara i radnika sve do lokalne i ekonomske zajednice.

Koji su to najvažniji projekti koje ste proveli tokom proteklih pet godina?

Ovih pet godina su bile veoma intenzivne i značajne. Mnogo toga smo unaprijedili i uradili, čime smo obezbijedili jaku osnovu za sve naše buduće poslovne poduhvate. Ako idemo nekim redom, prvo smo počeli sa implementacijom projekta automatizacije laboratorije i uzimanja uzoraka. To je projekat koji smo

realizirali u tri faze tokom proteklih pet godina. Dakle, realizacija kompletnog projekta automatizacije laboratorije podrazumijeva potpuno automatizovan sistem od uzorkovanja materijala, preko pripreme uzoraka, pa sve do konačne analize ispitnih uzoraka. Osnovni cilj implementacije navedenog projekta ogleda se u poboljšanju i unapređenju procedura uzorkovanja kako ulaznih sirovina, tako i poluproizvoda, te finalnih proizvoda. Pored navedenog, realizacijom svih faza projekta dolazimo u situaciju da imamo bolju reprezentativnost uzoraka, zatim stvaramo pretpostavke za unapređenje kontrole ispitnih uzoraka, što bi u konačnici trebalo rezultirati i boljim kvalitetom finalnog proizvoda.

Realizacijom projekta automatizacije mlinova cementa i pakeraja zamijenili smo zastarjelu relejnu tehniku napajanja i upravljanja na mlinovima cementa i pakeraju modernom tehnikom. Sada imamo veoma pouzdan rad mlinova cementa i pakeraja, te smanjene troškova održavanja. Ovime smo stvorili preduslove da izmjestimo centralnu kontrolnu sobu na drugu lokaciju.

Tokom ovog ciklusa također smo uradili i modernizaciju pogona pakovanja i paletiziranja. Izgled naših proizvoda i kvalitet pakovanja važan su segment našeg brenda. Neophodno je bilo osigurati pouzdan rad pogona pakovanja za duži period, uključujući dostupnost rezervnih dijelova i servisa, povećati efikasnost linije pakovanja i poboljšati izgled pakovanog cementa kao krajnjeg proizvoda.

Sistem za kontinuirani monitoring svih emisija iz glavnog dimnjaka

rotacione peći omogućava nam da u bilo koje vrijeme znamo tačno kolike su emisije prašine, NO_x, SO₂, CO sa dimnjaka rotacione peći. Zahvaljujući ovom projektu, uveliko nam je olakšano redovno godišnje izvještavanje prema Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, kao i upravljanje samim tehnološkim procesom, a sve emisije u zrak su kontinuirano kontrolisane. Ovaj sistem nam je omogućio da započnemo implementaciju novih projekata namijenjenih zaštiti okoliša i smanjenju emisija.

Ugradili smo i nove vrećaste filtere na mlinove cementa, čime smo dalje smanjili emisije prašine kod mljevenja cementa, osigurali pouzdan rad sistema za otprašivanje na mlinovima cementa na duži period, poboljšali procesne parametre boljom kontrolom u sistemu, što rezultira manjim začepljenjima u njemu, kao i manjom izlaznom temperaturom cementa, smanjili potrošnju energije na sistemu otprašivanja, te poboljšali opću sliku tvornice s estetskog i aspekta zaštite okoliša.

Nakon svih ulaganja u modernizaciju, okoliš, poslovanje, na red je došla i izgradnja nove upravne zgrade. To je projekat na koji smo zaista ponosni i koji pokazuje sv uraskoš betona u arhitektonskom i funkcionalnom smislu, i dobitnih je brojnih priznanja.

Širenje poslovanja i ulaganja u kapacitete za proizvodnju betona također su bili među prioritetima našeg posljednjeg investicijskog ciklusa. TBG BH je kupio nove betonare u Sarajevu, Zenici i Mostaru, čime je ojačane naše prisustvo u najvećim urbanim centrima.

Tokom 2018. radili smo intenzivno na realizaciji dva veoma važna projekta. Izgradnja novih silosa cementa pokrenut će proizvodnju i prodaju novih tipova cementa što će nam osigurati bolju poziciju na domaćem i regionalnom tržištu, a samim tim dovesti i do povećanja obima prodaje cementa. Tvornica trenutno ima četiri silosa cementa, što je dovoljni za samo tri vrste cementa. Izgradnja novih silosa cementa projekat je vrijedan skoro 8 miliona KM, omogućit će nam da tržištu ponudimo dodatne tipove cementa, što će tržištu i društvu pružiti nove mogućnosti moderne gradnje.

S druge strane, počinjemo sa modifikacijom postrojenja za upotrebu RDF-a, vrste alternativnih goriva, čime doprinosimo globalnom

smanjenju CO2 emisija i pravimo proizvod koji je mnogostruko više ekološki prihvatljiv. Projekat RDF alternativnih goriva podrazumijeva modifikaciju postrojenja za proizvodnju cementa kako bi se dio fosilnih goriva zamijenio alternativnim gorivom dobivenim iz komunalnog otpada. Skraćenica RDF stoji za Refuse Derived Fuels, što u prevodu sa engleskog znači gorivo iz otpada.

Pored ovih najvećih, radili smo paralelno i na još nekoliko projekata, između ostalog nadogradnji zgrade laboratorije, gdje ćemo u narednim godinama smjestiti centralni komandni centar sa kompletnim pregledom proizvodnog procesa. Jedan od vrlo bitnih projekata u 2018. godini je uspostavljanje laboratorija za ispitivanje goriva, prvenstveno alternativnih goriva. S tim u vezi je tokom godine opremljen laboratorij za ispitivanje konvencionalnih i alternativnih goriva.

Ove godine smo završili i projekat zamjene separatora na mlinu cementa. Radi se o najnovijoj takozvanoj trećoj generaciji separatora, što nam omogućava da znatno smanji utrošak energije čime

dodatno štiti okoliš i smanjuje CO2 emisije. Sa ovim novim postrojenjem imamo mogućnost da boljom separacijom čestica uz pomoć najnovije tehnologije smanjimo našu potrošnju energije i da proizvodimo nove tipove cementa sa manjim udjelom klinkera.

Korištenje zamjenskih goriva kao što su gume i gorivo iz otpada nešto je oko čega se u Kaknju i šire još uvijek vode polemike. Koje aktivnosti provodi Tvornica kada su u pitanju alternativna goriva? Ima li razloga za strah, da li su procesi koji se ovdje odvijaju štetni po zdravlje stanovnika ovog područja? Kada je u pitanju ova oblast, kakva su iskustva zemalja EU?

Nema nikakvih razloga za strah. Sve što radimo, radimo prema standardima koji su oprobani i pokazali se dobrim. Cilj nam je raditi za dobrobit, jer korištenjem ove vrste goriva štitimo našu klimu jer trošimo manje fosilnih goriva. Kao što je već poznato, TCK koristi gume kao zamjensko gorivo. To je proces koji je naša obaveza prema planeti i sporazumima o stakleničkim plinovima. Obećali smo da ćemo raditi na smanjenju naših emisija kroz korištenje zamjenskih goriva. To je

obaveza kako naše firme tako i naše države. Cilj uvođenja zamjenskih goriva je da se smanji upotreba fosilnih goriva koja su veoma štetna i da se smanji količina otpada koji bi završila na zelenim površinama i neizbježno zagadila zrak i vodu.

Korištenje otpada kao zamjenskog goriva u cementnoj industriji nije nikakva novost u EU. Tamo postoje cementare koje skoro stopostotno koriste otpad kao zamjensko gorivo, i to već decenijama.

Alternativno gorivo koje ćemo koristiti je gorivo koje se proizvodi iz neopasnog otpada u skladu sa Evropskom normom EN 15359. To je gorivo koje nastaje posebnom obradom nakon što se odvoje sve komponente pogodne za reciklažu i druge namjene.

Mnogostruke su prednosti ovog projekta za cijelu zajednicu. Prije svega smanjuje se količina otpada koja se deponuje a samim tim smanjuje se i zagađenje tla, zraka i vode koje inače nastaje na deponijama otpada. Pored toga, uvodi se razdvajanje otpada, pa je mnogo više reciklaže. A smanjenjem upotrebe fosilnih goriva kao što su ugljikov dioksid, plin i nafta smanjuju se i emisije stakleničkih plinova. Sve su to efekti koje donosi upotreba alternativnih goriva za cjelokupno društvo. Cementna industrija ispunjava sve tehničke predušlove za zbrinjavanje ove vrste otpada, i ova praksa se primjenjuje u svim razvijenim evropskim zemljama.

Veoma nam je stalo da ovaj projekat dobije podršku jer je to projekat koji je zapravo usmjeren na lokalnu zajednicu. Ukoliko se svi uključimo na pravi način, ovo bi mogao biti pravi korak prema smanjenju otpada i uticaju otpada na zagađenje voda i tla. U tom smjeru održali smo veliki broj seminara i radionica za lokalne institucije koje se bave ovim pitanjima kako bi ih potakli da se što

prije uključe i rade na ovom polju koje otvara i nove perspektive po pitanju zaštite okoliša, razdvajanja otpada i otvaranja novih radnih mjesta u tom sektoru. Nadamo se da će se lokalne strukture ubrzo uključiti u ovaj značajan ekološki izazov u našoj zemlji. Neka javna preduzeća su već preduzela bitne korake na ovom polju, te se nadam da će dobiti svu neophodnu podršku kako lokalnih vlasti tako i lokalne zajednice u cjelini.

Kakve su investicije planirane u narednom periodu?

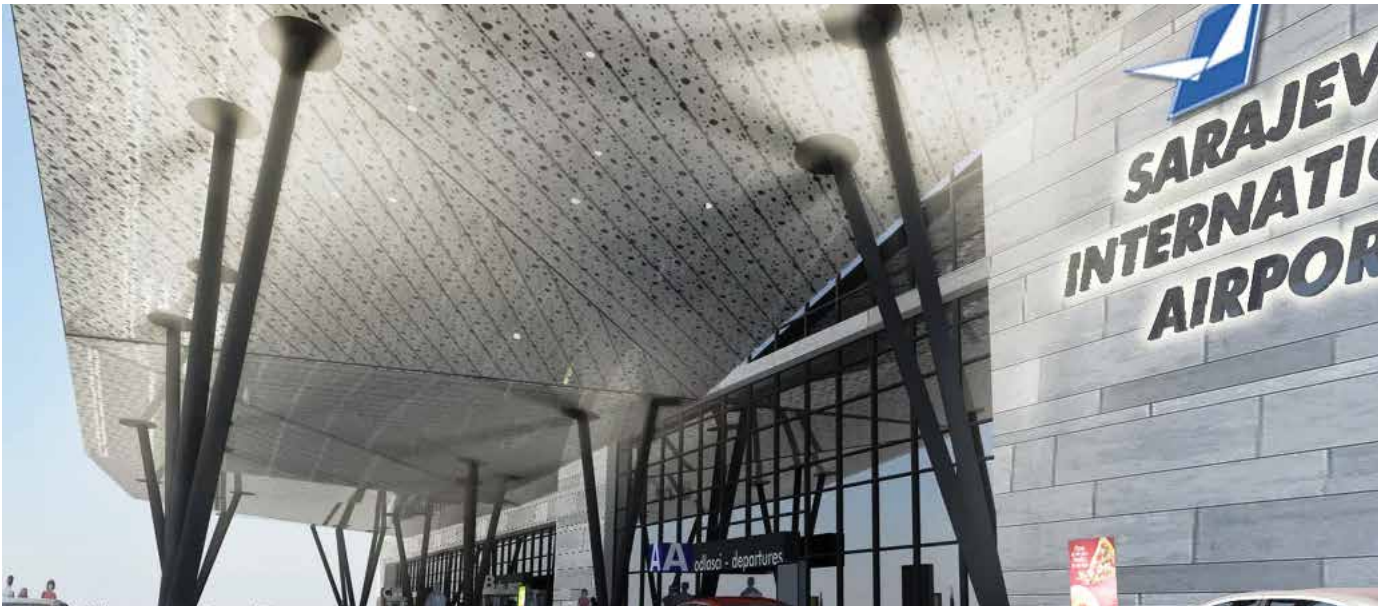
Naš cilj je jasan – kontinuiranim

ulaganjem, predvođeni iskusnim rukovodećim timom uz vrijedne i lojalne zaposlenike ostvariti dalji rast i razvoj, stvoriti novu vrijednost za naše interesne strane, te kvalitetnim i održivim proizvodima doprinijeti stvaranju boljih životnih uslova. U tom smislu nastavljamo pratiti sve pozitivne trendove u našoj industriji kako bi prije svega dalje unapređivali segment smanjenja uticaja na okoliš, te kako bi naše poslovanje održali na nivou svjetske konkurentnosti po pitanju kvalitete i efikasne proizvodnje. Također ćemo dalje raditi na unapređenju naših odnosa s kupcima kroz približavanje naših proizvoda i usluga, kako cementa tako i betona.

VEŽITE SE, POLIJEĆEMO

GOTOVI BETONI

Krajem prošle godine na Međunarodnom aerodromu Sarajevo počeli su radovi na realizaciji projekta dogradnje i modernizacije Terminala B.

Prema riječima rukovodstva Međunarodnog aerodroma Sarajevo, rok za završetak radova je 24 mjeseca.

Dogradnja podrazumijeva proširenje i povećanje svih kapaciteta, kako prostornih, tako i tehnoloških za potrebe registracije putnika i prtljaga, carinske, sigurnosne, pasoške i sanitarne kontrole na dolasku i u

odlasku, čekaonice za ukrcajanje putnika, hitne pomoći, sigurnosnog pregleda prtljaga, preuzimanja prtljaga, čekaone za doček putnika, ugostiteljskih sadržaja, Duty Free Shopa, kancelarijskih i komercijalnih prostora za potrebe aviokompanija i drugih agencija, prostora za vjerske potrebe i svih drugih pratećih službi.

Projekt proširenja Terminala B sarajevskog aerodroma predstavlja jedan od zahtjevnijih infrastrukturnih projekata i za Međunarodni aerodrom Sarajevo finansijski najznačajniji investicioni projekt u iznosu od 31.000.000 KM.

Proširuju se prostorne i operative kapacitete Terminala B za dodatnih 10.000 m² na četiri etaže (S, P, I i II sprat), dodatnih 12 šaltera za registraciju, povećava se broj izlaza, prostor glavnog hola, preuzimanje prtljaga, KDZ kontrole, DFS-a, komercijalna zona i prostorije, te VIP salon.

Građevinski radovi povjereni su našem dugogodišnjem partneru, kompaniji ANS Drive, a TBG BH isporučuje beton iz svojih pogona za proizvodnju gotovih betona u Sarajevu. Oko 14.000 m³ najboljeg betona u regiji TBG BH će ugraditi u ovaj zančajan infrastrukturni projekat.

ZLATO ZA KVALITETU

5 ZVJEZDICA

U istraživanju kvalitete u kategoriji građevinarstva, cement Tvornice cementa Kakanj, koja je već skoro 20 godina članica njemačke HeidelbergCement grupe, dobio je najviše ocjene i svojim izvanrednim rezultatima zaslužio zlatnu medalju za kvalitetu QUDAL – Quality medal.

Medalja QUDAL - Quality meDAL dodjeljuje se na osnovu istraživanja tržišta koje isključivo mjeri iskustvo, mišljenje i percepciju potrošača o onim proizvodima i uslugama koji nude najvišu razinu kvalitete. Ovu medalju mogu nositi samo proizvodi i usluge koje su potrošači ocijenili najvišim ocjenama za kvalitetu u svojoj tržišnoj kategoriji.

Upitani o kvaliteti cementa, potrošači u Bosni i Hercegovini smatraju da cement Tvornice cementa Kakanj

ima najbolju kvalitetu. Rezultat je ovo nezavisnog istraživanja koje je provela švicarska kompanija Iceritas.

Zlatna medalja s maksimalnih pet zvjezdica za kvalitetu, dodijeljena na osnovu zadovoljstva korisnika, potvrđuje da je kakanjski cement tradicionalno najkvalitetniji u BiH i regiji. Ovo priznanje rezultat je stava građana BiH koji su još jednom potvrdili kvalitetu proizvoda i usluga Tvornice cementa Kakanj.

„Zlatna medalja za kvalitetu QUDAL potvrđuje visokog stepena naše posvećenosti svakodnevnom radu na kvaliteti proizvoda i ulaganjima u nove proizvodne pogone i tehnologije čime smo stekli vjernost i kontinuirano dobar status među svim korisnicima naših proizvoda,” kazao je Branimir Muidža,

generalni direktor Tvornice cementa Kakanj povodom dodjele ove prestižne medalje. „Ovo je snažna, nezavisna i nepristrana potvrda kvalitete svih naših proizvoda i pokazatelj dobrog prepoznavanja Kakanj Cement brenda na tržištu,” dodao je Muidža.

Tvornica cementa Kakanj dobitnik je mnogobrojnih priznanja za kvalitetu, a izuzetna kvaliteta kakanjskog cementa izvrstan je rezultat dugogodišnje tradicije posvećenosti proizvodnji najboljih proizvoda koja traje već više od 40 godina.

Certifikat QUDAL oslanja se isključivo na ocjenu kvaliteta proizvoda, odnosno usluge. Programom QUDAL se želi skrenuti pažnja potrošača na važnost kvalitete i pravo svakog kupca da zahtijeva vrhunsku kvalitetu na tržištu.

VJEŠTINE I INOVACIJE

EKONOMSKI FORUM

Ekonomski forum Bosne i Hercegovine 2019 u organizaciji Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Ekonomskog instituta otvoren je 25.02. u Kongresnoj sali Hotela Holiday u Sarajevu. U uvodu su se učesnicima obratili prof.dr. Jasmina Selimović, dekanesa Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Milorad Dodik, predsjedavajući Predsjedništva BiH, te Lars-Gunnar Wigemark, šef Delegacije Evropske unije u BiH.

Na prvoj sesiji posvećenoj konkurentnosti BiH u zemlji i regiji moderator je bio profesor na Ekonomskom fakultetu Sarajevo Zlatko Lagumdžija, koji je pored Izvještaja o konkurentnosti predstavio još nekoliko izvještaja koji sadrže indikatore ekonomije. Uvodničar u sesiju bio je jedan od vodećih svjetskih ekonomista, profesor Univerziteta Columbia Jeffrey Sachs, koji se obratio putem video linka. Istakao je da je nezaposlenost najveća tamo gdje

ima najmanje inovacija i obratno te da Bosna i Hercegovina ima veliki potencijal da iskoristi obnovljive izvore energije. Naveo je i važnost ulaganja u obrazovanje, te nadu da BiH postane centar u univerzitetskoj mreži na zapadnom Balkanu.

"Obrazovanje je važno, kao i zdravlje i čista energija, održivo upotrebljavanje zemljišta, pametni gradovi i napredak zasnovan na digitalnoj tehnologiji. Četiri glavna izazova za zapadni Balkan su razvoj većih vještina i inovacija za privredu, održivost zaštite okoliša, upravljanje društvenom raznolikosti i četvrti bitan izazov za sve je članstvo u EU", naveo je Sachs.

Branimir Muidža, direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku i predsjednik Vijeća stranih investitora u BiH, bio je učesnik prve sesije kao jedini predstavnik realnog sektora i investitora koji je iz perspektive domaćih i stranih poduzetnika govorio o konkurentnosti BiH. Istakao je da je Ekonomski forum prilika da se suštinska pitanja iz ekonomije stave u fokus prioriteta i interesa javnosti u Bosni i Hercegovini.

"Najveća konkurentna prednost ujedno i šansa Bosne i Hercegovine je nedvojbeno ljudski potencijal. Mi smo najbolji genetski potencijal svakoj razvijenoj zemlji međutim kako bi kao društvo prosperirali, potrebno je poboljšati ambijent poslovanja i života u Bosni i Hercegovini čime ćemo stvoriti pretpostavke da mladi ljudi i studenti ostanu u našoj zemlji i da u njoj pronalaze zaposlenje i svoju budućnost. U tom smislu potrebno je poslušati preporuke ljudi iz kompanija i iz realnog sektora koji u svakoj sekundi rada stvaraju neku novu vrijednost kako bi se otklonile barijere u poslovanju i unaprijedio ambijent poslovanja, a time privukla dodatna ulaganja kako strana tako i domaća. Činjenica je da i pored postojećih izazova nijedan ozbiljan strani investitor nije izgubio svoj kapital u Bosni i Hercegovini međutim potrebno je privući puno veći broj investicija koje će omogućiti nove tehnologije o dodatnoj zaposlenosti, rastu i razvoju, a time uspješniju ekonomiju i puno bolji standard poslovanja i kvalitetu življenja u Bosni i Hercegovini", poručio je predsjednik Vijeća stranih investitora BiH.

Ekonomski forum Bosne i Hercegovine zamišljen je kao otvoreni dijalog između učesnika čiji je cilj oblikovanje atraktivnog poslovnog ambijenta. Očekivani rezultati dijaloga su prijedlozi i smjernice koje će biti stavljene na raspolaganje poslovnoj zajednici, akademiji i kreatorima ekonomskih politika.

Forum se održava već treću

godinu zaredom te je do sada okupio više od 1000 učesnika, većinom predstavnika bosanskohercegovačke izvršne vlasti, regionalnih kompanija, diplomatskog sektora i akademske zajednice. Centralna ideja odnosi se na uspostavljanje platforme za iniciranje otvorenog dijaloga između predstavnika poslovne zajednice, akademije kao i kreatora ekonomskih politika u našoj zemlji.

SIVO ZLATO U SRCU KRAJINE

PRIBLIŽAVANJE KUPCIMA

Od ove godine kupcima kakanjskog cementa u bosanskoj Krajini sve će biti mnogo lakše. Naime, Tvornica cementa Kakanj otvara novi terminal za otpremu cementa u Bihaću čime se utire put za mnogo efikasniju i kvalitetniju uslugu isporuke cementa u ovaj dio BiH.

„Želimo da budemo još bliži i pristupačniji našim klijentima, da usavršavamo naša rješenja i da još efikasnije i kvalitetnije radimo svoj posao. Približavanje našim kupcima sastavni je dio naše misije na kojoj zasnivamo sve naše poslovne aktivnosti. Svi smo upoznati sa poteškoćama kada se radi o

transportu prema Krajini. Iznimno neefikasna putna infrastruktura jako otežava građevinarima iz ovog kraja pristup našim proizvodima, logistika je komplikovana i skupa. Ovim potezom unapređujemo logistiku za naše kupce koji su vjerni našem brendu već decenijama. Naša je želja da im naše usluge i naši proizvodi budu na dohvata ruke u svim njihovim poduhvatima,“ kazao je Bajazid Tursun, rukovodilac prodaje.

Pored Sarajeva, Tvornica cementa Kakanj sada terminale ima i u Banjaluci, Tešnju i Bihaću, čime je glavnim urbanim centrima predodređenim za dalji razvoj

infrastrukture i stanovanja omogućen pristup proizvodima koji se rade u skladu sa najvišim standardima kvalitete i zaštite okoliša. Novi terminal omogućava mnogo veću produktivnost i efikasnost, te osigurava najvišu kvalitetu usluge, što klijenti od TCK i očekuju, jer KakanjCement nije samo građevinski materijal. KakanjCement je brend koji je sinonim za stabilnost i čvrstoću. Tvornica cementa Kakanj nastavlja istraživati načine kojima svoju ponudu može učiniti još dostupnijom većini građana, kako u BiH, tako i u cijeloj regiji, što uključuje i razmatranje drugih lokacija za otvaranje dostavnih centara.

ARHITEKTURA I GRAĐENJE

KONFERENCIJA HOUSE'19

Svjesna značaja naučno - stručnih konferencija iz oblasti građevinarstva, Tvornica cementa Kakanj podržala je održavanje prve regionalne konferencije arhitekture i graditeljstva pod nazivom House'19 koja je održana 28. marta u Sarajevu. Konferencija je posvećena građenju, arhitekturi i urbanizmu, a cilj je izgradnja platforme koja će omogućiti razmjenu i raspravu stručnjaka o

iskustvima, istraživanjima, idejama i tehnologijama, praktičnim i teoretskim područjima te stvoriti prostor za stvaranje trendova u oblasti arhitekture i građenja u Bosni i Hercegovini i regiji.

Konferencija je ugostila više od 300 predstavnika arhitektonske struke, građevinskih inženjera, dizajnera, predstavnike najznačajnijih brendova, te

regionalnih poslovnih subjekata vezanih za oblast proizvodnje i distribucije namještaja, dizajniranja i opremanja enterijera, arhitekture i graditeljstva. Tvornica cementa Kakanj i TBG BH izložili su mnogobrojne mogućnosti upotrebe betona, od osnovnih i infrastrukturnih konstrukcija, preko stambenih objekata pa sve do izrade namještaja i uređenja enterijera.

"JARANSKI" KAPITALIZAM NE - VLADAVINA PRAVA DA

CRONY

Ako gdje ima preduslova za crony kapitalizam, onda je to Bosna i Hercegovina, jedan je od zaključaka panelista XVIII Međunarodnog ekonomskog foruma koji je održan 6. i 7. decembra u Dubrovniku, u organizaciji konsultantske kuće Revicon d.o.o. Sarajevo. Forum je okupio poslovne lidere u privatnom i javnom sektoru, te predstavnike finansijskog sektora i akademske zajednice

Pored prezentiranja finansijskih rezultata privrede u BiH u 2017. godini te mogućnostima i pravcima za djelovanje ka efikasnim promjenama, ove godine niz je uvodničara i panelista koji su otvoreno govorili o preprekama u poslovanju, narednim koracima i očekivanoj podršci državnog aparata ka ekonomskom i

socijalnom oporavku i napretku. Dakle, radni naslov foruma je crony kapitalizam, čije će osnovne odlike, odnosno posljedice na ukupno poslovno okruženje biti akcentirano kroz sve tematske cjeline foruma.

Moderatori i uvodničar foruma Berislav Kutle, direktor Udruženja banaka BiH kazao je da pored panelista svi prisutni imaju obavezu učestvovati kako bi svi uzeli odgovornost. "Moramo gledati unaprijed, a ispred nas su dva puta. Da povećavamo oblik crony kapitalizma ili da napravimo zemlju znanja, a ne poznanstava", istakao je on.

Branimir Muidža, direktor Tvornice cementa Kakanj i Vijeća stranih investitora BiH objašnjavajući značenje ovog pojma, kazao je da je na našem jeziku riječ o "jaranskom

kapitalizmu" koji crpi svoju moć iz političkih i netransparentnih odnosa – privrede s jedne strane i politike s druge strane. "U posljednjih 18 godina koliko sam prisutan u BiH, apsolutno nedozvoljavam netransparentni način poslovanja naše tvornice i našeg poslovanja. U tome nas drži poriv da radimo pošteno što isto očekujemo i od naših saradnika", istakao je on, dodajući da je zaista puno lakše raditi kada imate uređen sistem i kada se znaju pravila. Vladavina prava u punom smislu je baza svake dobre ekonomije i uspješnog društva.

U nastavku panela nizali su se prijedlozi i šta je neophodno uraditi kako bi se osjetili pomaci u ovoj oblasti. Jedna od poruka je da se mora napraviti uređen sistem koji će svima dati jednake šanse i prilike.

NOVI STARI PREDSJEDNIK

VIJEĆE STRANIH INVESTITORA

Vijeće stranih investitora BiH (VSI) održalo je 14.2.2019. godine 8. generalnu skupštinu, na kojoj su pored usvajanja internih izvještaja za 2018. razmatrane i aktivnosti za tekuću godinu, a izabrani su i novi članovi Upravnog odbora te predsjednik Udruženja.

Za predsjednika Upravnog odbora, jednoglasnom odlukom, ponovno je izabran Branimir Muidža, višegodišnji predsjednik VSI, inače generalni direktor Tvornice cementa Kakanj koja posluje u sastavu Heidelberg Cement Group.

Pored Muidže u novi saziv Upravnog odbora izabrani su i: Bojana Škrobić-Omerović (Networks), Edin Hrnjica (ProCredit bank), Ian Brown (EBRD), Karlheinz Dobnigg (Raiffeisen Bank), Jasmina Lopičić (m:tel), Mehta Nikhil

(Arcelor Mittal Zenica), Damir Ferović (Zeraa Agriculture Investment & Management), Mubera Brković (PWC), Lana Sarajlić (Wolf Theiss), Ranko Markuš (Gopa Consulting, YEP), Nicholas Penny (Banjalučka pivara), Stevan Dimitrijević (Dimitrijević & Partners), Valentin Ilievski (Messer BH Gas) i Stjepan Kumrić (Fabrika cementa Lukavac).

Za potpredsjednike Udruženja imenovani su Bojana Škrobić-Omerović i Ian Brown.

“Izuzetno sam zadovoljan odzivom svih članica i njihovim doprinosom radu Udruženja, a činjenica da smo povećali broj članova za više od 50 posto u protekle tri godine ukazuje da su i članice prepoznale kvalitetu i važnost

VSI/FIC-a i potrebu udruživanja kako bi zajedno poticali i kreirali povoljniji ambijent poslovanja u BiH. Vijeće se u proteklih 12 godina etabliralo kao pouzdan partner vlastima i oslonac opredijeljen da svojim aktivnostima, preporukama, prijedlozima, dobrim praksama i otvorenim dijalogom dovede do iznalaženja najboljih rješenja kako bismo unaprijedili poslovni ambijent u BiH. Naše kompanije članice, VSI, su najbolji mogući diplomatski ambasadori BiH čiji pozitivni primjeri uspješnog poslovanja mogu biti magnet za druge ozbiljne investitore”, izjavio je Muidža.

On je dodao da će VSI u ovoj godini promovirati novo izdanje “Bijele knjige” sa fokusom na izmjene zakonodavstva i usvajanje preporuka koje bi trebale rezultirati Improving the Business Environment in BiH nižim opterećenjima na rad i investicije, uklanjanju administrativnih barijera i povećanjem stranih direktnih ulaganja.

Podsjetimo, Vijeće stranih investitora BiH osnovano 2006. godine kao neprofitno udruženje, ima za cilj da djeluje kao jedinstven glas kako stranih tako i domaćih investitora u BiH, te nastoji promovirati poslovno orijentisane inicijative i pružiti praktičnu podršku svim investitorima kako bi poboljšali poslovno okruženje u zemlji. Članovi VSI-a do sada su investirali više od devet milijardi eura u BiH i zapošljavaju više od 20 hiljada radnika.

KOMUNIKACIJOM DO USPJEHA

PIT DRINA 2019

Kako biti inovativan u kreiranju, obučavanju, osnaživanju i zadržavanju dovoljno stručnih kadrova za bh. industriju? Kako započeti i rasti, kako se obraćati naprednim tržištima, kako prikupljati inovacije, te kako kompanija može biti bolja, ukoliko sluša i ima dobru komunikaciju za uposlenicima, bile su neke od teme o kojima su govorili direktori vodećih kompanija u BiH, a u okviru panela "Inovativne metode u upravljanju kadrovima" koji je održan u okviru konferencije PIT Drina 2019 u Goraždu.

PIT Drina 2019, konferencija namijenjena proizvodnim kompanijama, održana je u četvrtak 21.03.2019. u Goraždu. Organizatori konferencije bili su konsultantska kuća Targer Engineering & Consulting, Vlada Bosansko-Podrinjskog Kantona,

Grad Goražde, Udruženje poslodavaca BPK i Privredna komora BPK.

Panel diskusija konferencije je bila posebno zanimljiva i korisna svim učesnicima konferencije, a na momente i vrlo burna imajući u vidu

da je tema panela pratila aktualni trenutak kadrova u BiH, odnosno "Inovativne metode u upravljanju kadrovima". Uvodničar i moderator panela dr. Emir Đanić posebnu pozornost je posvetio tome koje metode su primjenjivane, koje se primjenjuju sada i kakvi su planovi

u narednom periodu u vezi vođenja kadrovske politike.

Izudin Neimarlija, član uprave Tvornice cementa Kakanj naglasio je da su ljudi njihovo najveće bogatstvo, ali da će doći vrijeme kada će najveći problem biti njihovo obezbjeđenje.

"Ovo je vrijeme izazova glede ljudskih resursa i kadrova. Mijenja se percepcija ljudi o vremenu i poslu što mijenja puno drugih stvari. U svemu tome, djelujemo u skladu sa generalnim smjernicama koje dolaze iz grupacije, ali ih primjenjujemo na bosanski način", rekao je Neimarlija.

Učesnici panela, Haris Rahman iz Prevent grupacije Sarajevo, Nedžad Alić iz EMKA Bosnia / EMKA Bekto Goražde, Mahmut Galijašević iz Mann+Hummel BA Tešanj,

Muhamed Hubanić iz Pobjede Rudet Goražde, Izudin Neimarlija iz Tvornice cementa Kakanj, Rasim Memagić iz AlmaRas i Ferhat Dedić iz Algotech Sarajevo su diskutovali na ciljanu temu panela, te uz dodatna pitanja iz publike u najkraćim crtama došli do zaključaka koje su to najvažnije mjere kojima se treba djelovati prema zaposlenima:

- Stalno stručno usavršavanje uposlenika,
- Prilagođavanje novim trendovima,
- Dijeljenje pozitivnih praksi i kontinuirano unapređenje procesa,
- Motivacija kroz prihvatanje prijedloga "iznutra" koji se nužno ne odnose na

povećanje produktivnosti,

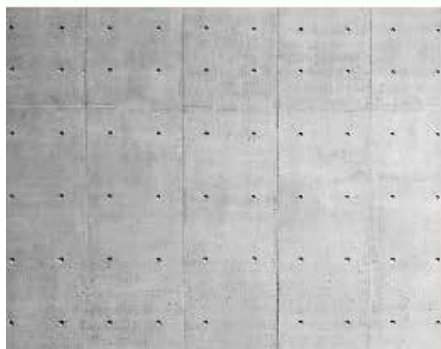
- Dvosmjerna, jasna i brza komunikacija poslodavac – uposlenik,
- Stvaranje povjerenja kroz edukacije uposlenika sa jasnim ciljem njegovog razvoja u kompaniji,
- Stvaranje i očuvanje okruženja koje prirodno omogućava svim uposlenicima ostvarivanje njihovih punih potencijala.
- Stalna unapređenja kao osnov za zadovoljstvo uposlenika, a samim time i put do kvalitetnog proizvoda na zahtjevnim tržištima.

TEHNOLOGIJA BETONA

SFERA 2019.

26-27 MART
2019

SFERA 2019
TEHNOLOGIJA
BETONA

HOTEL HILLS
SARAJEVO

Međunarodna naučno-stručna konferencija "Sfera 2019: Tehnologija betona", koja je 26. i 27.3. u Sarajevu okupila učesnike iz cijele regije, bila je prilika za komunikaciju struke i nauke, te uspostavljanje važne saradnje. Konferenciju je organizovala kompanija Sfera d.o.o. Mostar u saradnji sa Građevinskim fakultetom Sarajevo, Institutom za standardizaciju BiH, IGH institutom iz Zagreba, te GIT institutom iz Tuzle, kako bi se učesnicima osigurao kvalitetan ambijent za održavanje poslovnih sastanaka i prezentacija, a sve u cilju unapređenja poslovanja. Sponzori ovogodišnje konferencije su kompanije: Sika BH d.o.o., Tvornica Cementa Kakanj d.d., Pinky-S d.o.o., te kompanija Penetron.

Tokom svečanog obraćanja, mnogobrojnim stručnjacima iz cijele naše regije obratili su se Mirsad Jašarspahić, potpredsjednik Privredne komore FBiH, Naida Memić, direktorica agencije Sfera d.o.o., Mirza Pozder, prodekan Građevinskog fakulteta iz Sarajeva, Igor Dizdarev ispred Federalnog ministarstva prostornog uređenja, kao i Branimir Muidža, direktor Tvornice Cementa Kakanj d.d. i predsjednik Vijeća stranih investitora BiH.

U svom govoru, Branimir Muidža je poručio da konferencija ima važan interes, kako za građevinski sektor, tako i za bh. ekonomiju. "Ovo je sjajna prilika da razmijenimo dobra iskustva i prakse koje posjedujemo

kako bismo što bolje koristili beton i da se fokusiramo na njegovu primjenu u gradnji. Puno toga se mijenja, ali beton i cement će se koristiti dok je svijeta i vijeka", kazao je Muidža. Istakao je da je tokom poslovnog vijeka od 145 godina HeidelbergCement uvijek bio posvećen novim idejama u proizvodnji cementa na način da se postigne što bolja kvaliteta i održiva gradnja. Dodao je da usvajanje novih tehnologija u proizvodnji betona donosi napredak društvu i civilizaciji. "Usvajanje novih tehnologija u proizvodnji betona, ujedno donosi napredak društvu i civilizaciji. Zbog toga, suštinska je važnost da naša industrija ide u korak sa tehnološkim dostignućima", istakao je Muidža.

Naglasio je da je beton mnogo više od građevinskog materijala. On pruža dom, spaja zajednice, obale rijeka i kontinenta, a poboljšava i zdravlje. "Naš je zadatak da pokažemo da je taj materijal održiv, koliko je ekološki prihvatljiv i kako najbolje odgovora današnjim potrebama brzorastućeg društva", poručio je on. Konferenciju "Sfera 2019" ocijenio je kao izvanrednu platformu za ljude iz struke kako bi razmijenili dobre prakse koje postoje u Bosni i Hercegovini, a sve s ciljem unapređenja standarda. "BiH ima jako dobrih primjera i kompanija koje su spremne odgovoriti svakom izazovu i javnost treba biti upoznata s njima", naglasio je on.

A koliko Tvornica cementa Kakanj

investira u nove tehnologije i u razvoj znanja i vještina specijaliziranog procesnog tima kako bi osigurali energetska efikasnost i optimizaciju procesa u svim fazama proizvodnje cementa, tokom konferencije govorili su predstavnici kompanije HeidelbergCement Kakanj, Enhad Goralija, stručnjak za tehnologiju i materijale firme TBG BH d.o.o., kćerke firme ove grupacije, i Nurdin Salihbegović, tehnički savjetnik Tvornice cementa Kakanj.

U prezentaciji "Od projekta do ugradnje: Primjeri i savremeni trendovi u Heidelberg Cementu" prezentirali su nove vrste cementa koji se preporučuju za masivne betonske konstrukcije i pokazali primjere najvećih građevinskih

objekata koji su izgrađeni u BiH upravo ovim cementom.

Inače, na konferenciji je tokom dva dana bilo više riječi o regulativama i standardima u oblasti tehnologije betona, uz prezentacije kompanija i njihovih iskustava u procesu izgradnje objekata. Neke od obrađenih tema su tehnologija betona, temperatura betona, zaštita AB konstrukcija, nekonvencionalni betoni, upotreba vlagomjera u industriji betona, trajnost betona i dr.

ZDRAVI DOMOVI

■ PREDSTAVLJAMO PARTNERE

Njihova najveća želja je da ljudi žive u zdravim, energetske efikasnim i lijepim domovima. Oni su dirma Baumit drži poziciji jednog od najpoznatijih brendova u svakoj zemlji u kojoj posluje. Proizvodi Baumita, koji se u našoj zemlji proizvode na bazi našeg kakanjskog cementa, dokazano su izdržljivi, a njihova održivost zasniiva se na dugogodišnjem radu i ulaganju kompanije koja važi za pionira u zaštiti okoliša.

Prodajnu marku Baumit čine dva koncerna u privatnom vlasništvu, Schmid Industrieholding i Wietersdorfer Gruppe, s tradicijom dužom od 115 godina. Godine 1988. su dva austrijska vodeća regionalna proizvođača građevinskog materijala sklopila ugovor o suradnji s ciljem zajedničke prodaje proizvoda robne marke Baumit, koje bi odlikovala visoka kvaliteta i jednostavnost obrade. Marka Baumit je danas prisutna u svijesti građevinara i razvila se u jednu od najpoznatijih marki građevinskog materijala. Jasni

ciljevi u poslovanju doveli su Baumit od pionira u građevinarstvu do broja 1 u Austriji i visoko pozicionirane marke u svakoj zemlji gdje posluje.

Firma Baumit drži poziciji jednog od najpoznatijih brendova u svakoj zemlji u kojoj posluje, a njena priča u BiH počela je 1998. godine sa dvoje zaposlenih koji su bili uvjereni da je brand poput Baumita ono što treba jednoj zemlji u izgradnji. Baumit danas predstavlja uspješan kolektiv koji uspjeva da bilježi stalni rast plasmanom proizvoda

iz svog proizvodnog programa, i koji ima izrazito pozitivan poslovno prijateljski odnos sa svim svojim kupcima.

Baumit je kompanija koja uspješno posluje u svakoj zemlji u kojoj ima svoje predstavništvo, a njihovim kupcima zagantirani su sigurnost i povjerenje na prvom mjestu, kao i stručna podrška i savjet od izbora vrste materijala do ugradnje. Garantiraju dobar i kvalitetan proizvod te brigu za svaki ugrađeni kvadrat materijala, a za

takve poduhvate imaju sigurnog i kvalitetnog partnera kao što je Tvornica cementa Kakanj.

Pored toga treba istaći i da su postali prepoznatljivi po izuzetnom kvalitetu i prigodnoj cijeni svojih proizvoda tako da svi ovi naprijed nabrojani faktori im daju za pravo da se nadaju i još boljim i uspješnijim rezultatima u budućnosti.

„Baumit je posebna i jedinstvena kompanija koja, isto kao i Tvornica cementa Kakanj, kombinuje poslovne ideje i društvenu dobrobit koja je siguran recept za uspjeh,“

kazao je Bajazid Tursun, rukovodilac prodaje Tvornice cementa Kakanj. „Kada govorimo o saradnji, želim istaći da su precizni kada se radi o narudžbama i isporukama, što nam omogućava vrhunsku saradnju. Baumit, kao i naša Tvornica cementa Kakanj, slijedi i poštuje utvrđene propise na svim poljima odgovornog poslovanja čime zajednički uspostavljamo nove i podižemo postojeće standarde u našoj industriji u zemlji,“ dodaje Tursun.

Proizvodi Baumita, koji se u našoj zemlji proizvode na bazi našeg

kakanjskog cementa, dokazano su izdržljivi, a njihova održivost zasniva se na dugogodišnjem radu i ulaganju kompanije koja važi za pionira u zaštiti okoliša. U Baumitu su posvećeni da kroz kvalitetu i inovacije kreiraju lijepe, energetske efikasne i zdrave domove. Baumit ne poznaje granice. Visokoučinkoviti proizvodi i stalni razvoj predstavljaju glavnu osnovu u ovoj firmi za stvaranje novih građevinskih rješenja.

U PRAZNIČNOM OZRAČJU

DAN TCK

Prošlo je 40 godina od kada je ova kakanjska kompanija proizvela prve tone cementa.

Ova značajna godišnjica obilježena je nizom manifestacija, a završni dio programa odvijao se u petak, 14. 12. kada je TCK tradicionalno ugostila porodice preminulih radnika i penzionere, dok su radnici koji pune 25 godina rada dobili poklon i zahvalnicu.

Na svečanom prijemu za penzionere i porodice preminulih radnika, tehnički direktor, Izudin Neimarlija, izrazio je duboku zahvalnost svakom pojedincu koji je u proteklih 40 godina uložio svoje znanje, rad i vrijeme u stvaranje kompanije:

„Četrdeset godina u životu svakog od nas je jako dug period i mnogi ovdje ih vezuju za Tvornicu i danas prisutne kolege. Većina vas je ovdje

provela cijeli svoj radni vijek i hvala vam na doprinosu da budemo ono što danas jesmo, jedan od najuspješnijih kolektiva u državi i šire.“

Pored tradicionalnog svečanog ručka i zakuske, svim radnicima, penzionerima i porodicama preminulih radnika Tvornica cementa Kakanj podijelila je i prigodne poklone kao i novčane

nagrade.

Tokom večernjeg druženja organizovanog za sve radnike uručena su i posebna priznanja i pokloni radnicima koji pune 25 godina rada u Tvornici cementa Kakanj.

"Izuzetno sam ponosan, što večeras imam priliku da stojim ispred svojih saradnika, a rame uz rame sa kolegama koji se već godinama trude da svojim poslovnim doprinosom izgrade najbolju kompaniju i bolje poslovno okruženje u našoj zemlji", kazao je Branimir Muidža, generalni direktor TCK, tokom obraćanja radnicima. „Mi smo firma koja od svog nastanka uspostavlja nove standarde i koja je otvorena za nova znanja i nove tehnologije. Sigurni u nove uspjehe u godinama koje dolaze, čuvajući tradiciju, a istovremeno prateći nove tehnologije, sigurno koračamo naprijed u kolektivu koji ima prošlost, sadašnjost i budućnost.“

NOVI KONCEPT NOVA TEHNOLOGIJA NOVO ISKUSTVO

■ RAZMJENA ZNANJA

Preuzeto iz theGroupOnline

Dok se dobre stare intranet platforme Unite i iLike pripremaju za penziju, njihovu ulogu priprema se da preuzme potpuno novi intranet koji su razvili sami zaposlenici HeidelbergCement Grupe.

Sa integracijom Italcementija, intranet Grupe postaje veoma heterogen i previše kompleksan. Bilo je krajnje vrijeme da se uradi preinaka koja će obuhvatiti sve najnovije digitalne tehnologije u jedan zajednički intranet za sve nas. Tako su odjeli Grupe za komunikacije, informacijsku tehnologiju i kadrove (Group Communications, OneIT i Group Human Resources) zajednički radili da bi stvorili atraktivni medij za razmjenu informacija i iskustava

među ljudima HeidelbergCementa na svim stranama svijeta. Novi intranet Grupe postat će centralni kanal za internu komunikaciju i pružat će lak pristup relevantnim izvorima znanja i alatima sa modernim izgledom zasnovan na najnovijoj tehnologiji.

„Dodatak u okviru Microsoft Office 365 paketa baziran na tehnologiji oblaka omogućava nam da izgrađujemo i dizajniramo

budući digitalni radni prostor, čineći ga intuitivnim za krajnje korisnike i dajući mu mogućnost da evoluirá tokom vremena na način da se prilagođavaju ili proširuju opcije tamo gdje je to potrebno,” kaže Anne Vogt-Moykopf, Infomaster Grupe. Jasna struktura, editovanje zasnovano na urnecima (templates) i moderno korisničko iskustvo olakšat će objavljivanje i pomoći editorima da se fokusiraju na ono što je stvarno važno: svjež sadržaj. Pored toga, korisni će biti u mogućnosti da ciljano traže informacije koje su relevantne za njihov rad tako što će postaviti lične filtere za specifične teme, lokacije ili jezike.

Dinamičan, međunarodni i raznolik projektni tim uključuje ne samo ljude iz odjela za komunikacije, kadrove i IT nego također i vanjske eksperte na polju upravljanja informacijama i tehnologije. Ovakva mješavina internog i vanjskog znanja omogućava da tim uvijek bude fokusiran na glavni cilj: optimalno korisničko intranet iskustvo!

Tim provodi testove upotrebljivosti tokom cijelog procesa kako bi potvrdio i preradio koncepte i bolje

razumio potrebe korisnika. „Naš moto je: 'Padnimo brzo, padnimo rano', tako da se prototip može brzo transformirati u zreli intranet,“ dodaje Anne Vogt-Moykopf. „Podrška testnih korisnika koji su na različitim funkcijama, radnim područjima i zemljama, kao i zajednica infomastera i editora, od ključne je važnosti za uspješnost novog intraneta.“

Do kraja 2018. godine tim je završio pripreme za dijeljenje platforme sa širom infomaster zajednicom koja je već početkom ove godine počela popunjavati novi intranet sa sadržajem. Stari sistemi će sada postepeno zamijeniti novim intranetom.

KLJUČNI KORACI IMPLEMENTACIJE PROJEKTA

Završeno:

januar 2017: Analiza polja djelovanja. Članovi tima koji se sastojao od ljudi iz dojela Grupe za komunikacije, IT i HR i odjela za HR u Njemačkoj definirali su ključne ciljeve neophodne da se kreira atraktivna i moderna intranet platforma. To je uključivalo poboljšavanje relevantnosti i pristupa centralnom komunikacijskom kanalu i dopiranju do što više zaposlenika, što je također uključivalo i pristup sa mobilnih uređaja.

februar – maj 2017: Prikupljanje poslovnih zahtjeva. Klasične i virtualne radionice, intervjui i online ankete prevedene na 20 jezika dovode do razvijanja različitih korisničkih profila – persona – i razumijevanja korisničkih potreba.

juli – decembar 2017: Faza tendera i dokazivanja koncepta sa različitim dobavljačima i tehnologijama. U skladu sa strateškom odlukom implementacije Microsoft Office-a 365 u HeidelbergCementu, tim se odlučio za integrirano rješenje Powell 365.

april 2018: Grupacijski odjeli za komunikacije, IT i kadrove prolaze sljedeće korake kojima započinju konceptualnu fazu novog intraneta.

juli 2018: Prototip je spreman. Ključni članovi tima počinju kreirati testni sadržaj i raditi prve testove upotrebljivosti. Upotrebljivost intranet koncepta urađena je detaljnim beta testiranjem koje su proveli inicijalni krajnji korisnici koji su dali veoma vrijedne povratne informacije.

august / septembar 2018: Oblikovanje prototipa na osnovu rezultata testiranja. Mala grupa budućih test editora pozvana je da kreira sadržaj. Logičnost i funkcionalnost ponovo ocjenjuju proširena grupa krajnjih korisnika iz različitih zemalja.

oktobar 2018: Prvi pilot korisnici počeli sa stvaranjem sadržaja na novoj intranet platformi. Svojim povratnim informacijama pomažu da se intranet fino doradi u skladu sa motom: počnimo s malim, rastimo polako i izbjegnimo komplikovanost! Ovaj pristup omogućava brzu adaptaciju i zadržava fokus na većoj slici. Novi intranet je u potpunosti prilagođen korisniku, i to ne samo većini korisnika koji 'konzumiraju' intranet nego također editorima koji intranet popunjavaju novim sadržajima.

novembar 2018: Grupa pilot korisnika proširila se na oko 50 uključujući još predstavnika iz raznih zemalja koji su odobrili koncept, funkcije i iskoristivost novog intraneta.

Preostalo da se uradi:

početak 2019: Sistem je spreman za postepenu implementaciju u široj zajednici infomastera za kontinuirano stvaranje sadržaja. Obuka i prenos znanja zasnivat će se na povratnim informacijama i iskustvima pilot editora.

Tokom 2019: Infomasteri i editori postepeno će kreirati sadržaj na novim stranicama intraneta, a stari sistem će, dio po dio, biti zamijenjen novom platformom do konačnog gašenja.

NIKO NE SMIJE BITI IZUZETAK

ZDRAVLJE I SIGURNOST

HeidelbergCement je kompanija u kojoj se čvrsto vjeruje da se povrede, poslovna oboljenja i tegobe vezane za rad mogu izbjeći. To je i razlog zašto ova prestižna kompanija kontinuirano ulaže i radi na smanjenju rizika za sve zaposlene, podugovarače i treća lica. Glavni cilj kompanije i svih njenih poslovnica širom svijeta je postići cilj „nula povreda“ koji su integrirali u Obaveze održivog razvoja 2030.

Kao dio smjernica Grupe vezanih za zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, određen je set „kardinalnih pravila“ koja su obavezna za sve zaposlene i podugovarače. Posebno se to odnosi na one aktivnosti koje su identificirane kao glavne crne tačke. O njima se stoga posebno govori u specifičnim standardima Grupe koji se moraju usvojiti na lokalnom nivou kroz lokalne propise. Putem intenzivnih mjera obuke osigurava se da svi oni koji su uključeni ostanu stalno svjesni tih rizičnih područja kako bi se broj nezgoda smanjio.

U tom smjeru organizirane su posebne jednodnevne obuke u svim podružnicama Grupe gdje je prisustvovanje rukovodilaca bilo obavezno. Takva obuka održana je i za poslovnice HeidelbergCement Grupe u BiH i Hrvatskoj. Obuku je u prostorijama TCK u Kaknju 29.11.2018. održao dr. Klaus Hormann, direktor za zdravlje i sigurnost Grupe, a obuku je ukupno

pohađalo 16 rukovodilaca iz BiH i 4 iz Hrvatske.

„Još jednom smo tokom protekle godine istakli koliko je važno da rukovodioci nose ulogu uzora, nekoga na koga se zaposleni mogu ugledati kada je u pitanju poštivanje svih pravila zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,“ kaže Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku. „Niko ne smije biti izuzetak od pravila, a rukovodioci su oni koji snose najveću odgovornost na polju rada i djelovanja.“

Svi zaposleni se obučavaju o raznim aspektima i temama sigurnosti na

radu kako onih koje su zakonski obavezne tako i onih koje Grupa i kompanije interno definiraju. Koriste se konvencionalni načini obuke koja se održava u učionicama, centrima za obuku, ili na licu mjesta, a tome kao potporu upotrebljavaju se kursevi dostupni na elektronskoj platformi (e-learning). Teme vezane za zdravlje i sigurnost na radu obuhvataju polovicu svih sati obuke u HeidelbergCement Grupi, što u prosjeku iznosi skoro 13 sati po jednom zaposlenom u Grupi.

Zdravlje i sigurnost unutar jedne organizacije nije vezana samo za poštivanje zakona. Efikasna skrb za zdravlje i sigurnost ima mnogobrojne

prednosti uključujući i sigurnije, sretnije i zdravije zaposlene, bolju reputaciju kompanije, a manji broj nezgoda. Također se postiže smanjenje odsustvovanja sa posla te pomaže u izbjegavanju nezgoda na radu, tako da je važno da se provodi na pravi način.

„Kroz ovu obuku podiže se svjesnost direktora i rukovodioca o važnosti zdravlja, sigurnosti i dobiti uopšte,“ kaza je dr. Hormann. „Rukovodioci na različitim pozicijama i različitim poljima djelovanja putem ovih obuka i redovnih sastanaka posvećenih

sigurnosti, također međusobno razmjenjuju iskustva i uče jedni od drugih.“

Po završetku obuke, rukovodioci svih sektora imaju bolje razumijevanje svoje lične odgovornosti kada su u pitanju zdravlje i sigurnost, bolje razumiju kako smanjiti rizike na radnom mjestu, te imaju bolji uvid u pozitivni uticaj koji dobro zdravlje i sigurnost imaju u konačnici, jer dobro zdravlje i sigurnost znači i dobro poslovanje.

"Veoma je važno da svaki rukovodilac ponaosob shvati svoju ulogu u odgovornosti kada se radi o zdravlju, sigurnosti i dobiti na radnom mjestu. Svako od nas mora biti u potpunosti svjestan posljedica u slučaju propusta pri upravljanju tako važnim aspektima rada. Uz pomoć ovakvih obuka imamo mogućnost da na minimum svedemo rizike za naše ljude i naše poslovanje,“ kazao je direktor Muidža.

PODRŽAVAMO STEM U OBRAZOVANJU

OBRAZOVANJE

kabineta modernom opremom," kaže Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku.

A ovaj put kakanjska cementara otišla je korak dalje. Na svečanosti povodom obilježavanja 40 godina Tvornice cementa Kakanj, direktor Muidža je uručio svim osnovnim školama simboličnih 40 mini robota sa pratećim tablet i laptop računarima. Radi se o malim mBot robotima koji su savršeni za prve koraku u svijetu robotike.

„Mi smo kompanija koja gleda u budućnost i itekako razumijemo važnost novih tehnologija i obrazovanja za njihovu primjenu.

Tvornica cementa Kakanj već je dugo uključena u mnogobrojne tehnološke iskorake zahvaljujući svom većinskom vlasniku HeidelbergCementu koji ima i poseban centar za razvoj tehnologije, tako da se sve proizvodno-procesne i ekološke inovacije primjenjuju jako brzo i u BiH, a osoblje, odnosno radnici, odmah stiču i primjenjuju nova znanja u svom polju djelovanja.

"Naša su nastojanja da što bolje pripremimo našu djecu za buduće izazove modernog življenja i moderne tehnologije. Radi ostvarenja tog cilja, Tvornica cementa Kakanj redovno podržava sve škole na području općine Kakanj

kroz opremanje informatičkih

Amidžić, IT stručnjak TCK koji je vodio program obuke.

Ramo Omerašević, nastavnik informatike i matematike nije krio zadovoljstvo: „Oduševljen sam ovim programom jer nama nastavnicima ovo pruža šansu da naučimo ono što je trend u cijelom svijetu. Tehnologija napreduje veoma brzo i veoma je važno da idemo u korak s vremenom. Ovo je jedinstvena prilika da dobijemo nova znanja i kroz našu nastavu pripremimo učenike za sve ono što ih čeka u budućnosti, da stižu isto ono znanje kao i njihovi vršnjaci u drugim razvijenim zemljama.“

To je glavni razlog zašto smo ove godine, kada slavimo 40 godina uspješnog rada i postojanja, odlučili donirati simboličnih 40 mini robota svim osnovnim školama u Kakanju,“ kazao je Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku. „Ovo je sasvim novi pristup učenju koji se koristi u naprednim zemljama, a to je ono što želimo donijeti u Kakanj. Želimo da se od rane dobi kod sve djece razvijaju sposobnosti, nova znanja, kreativnost, želja za učenjem i osjećaj uspješnosti. Ovakvim pristupom dajemo mladima veoma važan alat, a to je tehnološka pismenost i moderni pristup učenju uz pomoć kojih mladi mogu razvijati nove ideje za poslovanje i dobrobit zajednice,“ dodao je Muidža.

Glavnu ulogu u provedbi ovakvih programa sigurno igraju nastavnici, te je stoga bilo najvažnije nastavno osoblje obučiti i ukazati im na prednosti korištenja mBota tokom predavanja. Tvornica cementa Kakanj je tako otišla i korak dalje, pa je svoje IT stručnjake uključila u proces. U okviru obilježavanja Evropske sedmice robotike, IT-ovci su u prostorijama TCK održali cjelodnevnu obuku za nastavnike kakanjskih osnovnih škola o

sastavljanju i praktičnoj upotrebi mBot robota u svakodnevnoj nastavi. Cilj donacije i obuke je ostvariti moderan pristup nastavi uz korištenje robota čija upotreba školarcima pruža cjelokupno rješenje za praktično iskustvo u programiranju, elektronici i robotici. „Veoma nam je drago što ćemo na ovaj način omogućiti nastavnicima i školama da uvedu novi pristup nastavnom procesu koji se zasniva na naprednim tehnologijama. Ovo su posebno dizajnirani edukacijski sistemi upravo namijenjeni djeci da ih uvedu u svijet robotike i programiranja,“ kazao je Adel

Hava Sarač, nastavnica tehničke kulture i informatike, dugogodišnja prosvjetna radnica kazala je: „Veoma mi je drago što imam priliku učestvovati u ovako izvrsnom programu naprednih tehnologija, odnosno robotike, i što ću ubrzo sve to moći da podijelim sa našim učenicima. Oni već deset godina imaju teoretski dio o robotici i primjeni robotike, ali nikada nisu imali šansu za praktični rad. Sada će zahvaljujući donaciji Tvornice cementa Kakanj moći da sastavljaju i programiraju robote, što će ih uvesti u potpuno novi svijet učenja i budućnosti.“

Nakon završene obuke, školama su isporučeni roboti. Na ovaj način djeca u osnovnim školama prestaju biti samo konzumenti tehnologije nego postaju njeni kreatori. Na ovaj način počinje STEM revolucija u školovanju i u Kaknju, a kakanjski osnovci imaju priliku da dodatno prošire horizonte i dobiju barem jednake šanse u edukaciji i životu kao i njihovi vršnjaci u razvijenim zapadno-evropskim zemljama.

Nedžmina Buza, direktorica osnovne škole „Hamdija Kreševljaković Kakanj, najbrojnije škole na području općine Kakanj, ovom prilikom je rekla: „U ime svih naših učenika i nastavnika, želim se lijepo i srdačno zahvaliti Tvornici cementa Kakanj na ovoj veoma vrijednoj i značajnoj donaciji. Ovo je doba modernih tehnologija, i rijetko koje zanimanje danas možemo zamisliti bez primjene programiranja. Sretni smo što pravimo ogroman korak u naprednom pristupu obrazovanju i uključivanju u moderne tokove čemu teže svi prosvjetni radnici u našem okruženju kako bi sve naše učenike pripremili za sve ono što ih čeka u budućnosti.“

Direktor osnovne škole „15.april“ iz Doboja kod Kaknja, Numo Begovac, prilikom prijema donacije zahvalio se Tvornici cementa Kakanj na dugogodišnjoj podršci svim segmentima rada i razvoja škole te dodao: „Ova donacija će značajno unaprijediti rad naše škole posebno u smislu pripremanja naše djece za život i budućnost. Sa ovim savremenim učilima olakšat će se i rad informatičke sekcije i razviti pozitivne osobine kod djece i kod nastavnika.“

Zahvaljujući ovoj donaciji, obuci nastavnika i podršci IT odjela TCK, kakanjski osnovci sigurnim koracima kroče po novim pločnici tehnologija i robotike i utiru stazu za budući razvoj zajednice.

SOS ZA BOLJU BUDUĆNOST

DONACIJE

Organizacija SOS Dječija sela uručila je kompaniji Tvornica cementa Kakanj zahvalnicu za dugogodišnje partnerstvo. Ceremonija za partnere i prijatelje ove organizacije organizovana je 13. decembra u Sarajevu.

Organizacija SOS Dječija sela u Bosni i Hercegovini već 25 godina pruža stotinama djece toplo porodično okruženje, edukaciju i priliku za bolji život i bolju budućnost.

Tvornica cementa Kakanj i SOS

Dječija sela BiH imaju dugoročnu saradnju usmjerenu na doprinos što kvalitetnijem porodičnom zbrinjavanju djece i mladih bez roditeljskog staranja. Podrška naše kompanije kontinuirano se sprovodi već nekoliko godina u vidu novčanih donacija koje organizacija raspoređuje kroz različite programe namijenjene djeci i mladima.

Amir Omanović, nacionalni direktor Organizacije SOS Dječija sela BiH, podsjetio je da već 24 godine rade

u BiH. „Ovaj put smo odlučili da pozovemo prijatelje i da im se zahvalimo jer ne bi bilo moguće da radimo ovo po čemu smo prepoznati bez podrške prijatelja,“ pojasnio je Omanović.

„Naš osnovni cilj je da pokušamo djeci bez roditeljskog staranja omogućiti porodicu, da odrastaju u porodičnom okruženju. U BiH radimo sa preko 800 porodica, sa više od 1.500 djece, podržavamo ostanak djece u tim porodicama,“ poručio je Omanović.

POTICAJ ZA POSLOVNE IDEJE

DONACIJA

Ulaganje u poticajno okruženje kojim će se lokalna zajednica, a naročito mladi, potaknuti da kreiraju i realiziraju nove ideje održivosti među najvećim je prioritetima Tvornice cementa Kakanj.

Kreativni inovacijski centar Kakanj (KICK), koji je započeo sa radom krajem 2018., upravo je takvo mjesto. To je adresa za mlade koji žele da nauče sve o procesu pokretanja i razvoja biznisa i društvenih inovacija. To je mjesto gdje će mladi dobiti profesionalnu mentorsku podršku i naći partnera i investitora. KICK je zamišljen kao moderan i tehnički kvalitetno opremljen centar za rad koji nudi

moćnost povezivanja sa onima koji su na istom putu ili koji žele zajedno graditi poslovne priče i društvene inovacije.

Projekat je pokrenula lokalna organizacija Alternative Kakanj uz podršku Javne ustanove Kulturno-sportski centar Kakanj. Tvornica cementa Kakanj sa zadovoljstvom učestvuje u ovom projektu kroz donaciju dijela opreme koja se sastoji od 7 računara.

Kreativni inovacijski centar Kakanj - KICK podržan je kroz Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu - ReLOaD. Program finansira Evropska unija

(EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP).

Cilj projekta je razviti poticajno okruženje za društveno-ekonomsku afirmaciju mladih u općini Kakanj kako bi se bolje odgovorilo na potrebe različitih aktera (poslodavaca, institucija i organizacija). KICK je namijenjen pojedincima i timovima s poslovnim idejama, voditeljima društvenih promjena, startupima, IT stručnjacima, studentima i učenicima srednjih škola, freelancerima, te predstavnicima potpornih institucija i svim osobama koje žele ostvariti poslovne kontakte i mentorsku podršku.

NAJVRIJEDNIJE DARIVANJE

DONACIJA

Društvena odgovornost Tvornice cementa Kakanj jasno se ogleda na svim poljima rada i življenja, kako kroz aktivnosti kompanije, isto tako i kroz aktivnosti naših zaposlenika. Cijeneći da transfuzija krvi nema alternativu, te zbog jakog osjećaja pripadnosti društvu i saznanja da tim činom spašavamo nečiji život, naše kolegice i kolege prijavili su se za prvo ovogodišnje dobrovoljno darivanje krvi 26.2.2019. Akciju dobrovoljnog davanja krvi u Tvornici cementa Kakanj organizirao je Crveni križ općine Kakanj u saradnji sa Transfuzijskim centrom Kantonalne bolnice Zenica. Zahvaljujemo se svim kolegicama i kolegama koji su se prijavili da budu dijelom ove plemenite akcije.

Prema zvaničnim statistikama, svakom četvrtom čovjeku je neophodna transfuzija krvi u toku života. Krv može dati svaka zdrava osoba, starosti od 18 do 65 godina, nakon obavljenog laboratorijskog i ljekarskog pregleda. Žene mogu davati krv tri puta, a muškarci četiri puta godišnje. Davanje krvi nije bolno i ne stvara naviku, traje 5 - 7 minuta. Ne postoji nikakav rizik za dobijanje bolesti, jer je cjelokupan pribor za uzimanje krvi sterilan i za jednokratnu upotrebu.

Svijest o značaju dobrovoljnog davanja krvi još uvijek nije razvijena na visokom nivou. Zamjena za krv ne postoji, ljudima kojima je potrebna transfuzija nemaju vremena da čekaju. Važno je znati i da krv nije dugo održiva u upotrebljivom stanju, pojedini

elementi iz krvi gube svoja svojstva već nakon 5 dana, dok je potreba za kontinuiranim dobrovoljnim davaocima svakodnevna. Lično mislim da je važno da se aktiviramo u našim mikro-okruženjima i da svijet mijenjamo počevši od sebe.

U saradnji sa Crvenim križom Kakanj TCK redovno organizira akcije dobrovoljnog davanja krvi. Ponosni smo na naše zaposlene kao i zaposlene naših partnerskih kompanija koji se uvijek rado uključe u svaku akciju darivanja krvi, te takvim činom ističu koliko je humanost važna. Nikada ne znamo kada mi ili neko nama blizak može biti u situaciji da mu zatreba krv. Zato, budimo solidarni i društveno odgovorni i, ukoliko smo zdravi, budimo davaoci krvi!

JEDINSTVEN PRISTUP PRIRODI

ŽIVI SVIJET KAMENOLOMA

U 4. izdanje HeidelbergCementovog takmičenja za unapređenje biodiverziteta uključilo se stotine studenata, istraživača i nevladinih organizacija koji svojim projektima štite biljni i životinjski svijet na lokacijama na kojima se obavlja iskopavanje. Sedam pobjednika proglašeno je tokom međunarodne ceremonije održane u Briselu.

„Nagrada Živi svijet kamenoloma ne omogućava samo studentima, istraživačima i nevladinim organizacijama da se uključe u ovo izvanredno terensko istraživanje nego također pomaže HeidelbergCementu da dalje poboljšava svoje upravljanje biodiverzitetom, te da jača naše veze

na naučno-istraživačkim, lokalnim i zajednicama zaštite prirode,“ istakao je dr. Albert Scheuer, član Uprave HeidelbergCementa u svom govoru tokom ceremonije dodjele međunarodnog priznanja Živi svijet kamenoloma. Ceremonija se održala u Briselu 5. decembra u Flemish pozorištu KVS, u kojem je za ovu priliku napravljena posebna dvoranska dekoracija: ogromni betonski globus.

Priroda je najveći pobjednik

Ovo je bio četvrti put da je kompanija organizirala naučno i obrazovno takmičenje koje za cilj ima jačati svijest o organskoj vrijednosti kamenoloma i pronalaziti nove načine da se to poboljša. Ove godine, preko 100

projektnih grupa iz 25 zemalja takmičilo se u različitim kategorijama slijedeći moto „Priroda će biti najveći pobjednik“. Od kutija za gniježđenje mikro šišmiša do pravljenja šetnica za biodiverzitet i usvajanja relevantnog znanja o oprašivačima u kamenolomu – QLA 2018 pružila je veliku raznolikost novih pristupa biodiverzitetu u kamenolomima i njegovom upravljanju.

Različiti kriteriji za odabir pobjednika

Sedam članova međunarodnog žirija pridržavalo se jasnih kriterija prilikom odlučivanja ko će pobijediti u šest kategorija, gdje svaki dobija nagradu od 10.000 eura, te o osvajaču glavne nagrada kojem se

dodjeljuje iznos od 30.000 eura. „Posebnu smo pažnju posvetili inovativnosti projektne ideje, njenoj prenosivosti na druge radne lokacije kao i prednosti koje donosi za HeidelbergCement“ objasnila je dr. Carolyn Jewell, viši rukovodilac za upravljanje biodiverzitetom i predsjedavajuća žirija.

POBJEDNIČKI PROJEKTI

Glavna nagrada (30.000€)

Mogu li kamenolomi ponuditi dovoljno izvora hrane tokom cijele sezone rasta? Da li se aktivni kamenolomi, rekultivisani kamenolomi i kulturni pejzaži razlikuju po svojoj pogodnosti za oprašivače? Pobjednički tim sa Masaryk Univerziteta, Češka Republika, odgovorio je na ova pitanja pružajući naučni dokaz o važnosti kamenoloma (aktivnih i rekultivisanih) kao utočište opadajuće populacije pčela.

Međunarodne nagrade po kategorijama (10.000€)

Upravljanje biodiverzitetom
Upravljanje gniježdenjem: Razvoj termalno optimalnih gnijezda za poboljšanje biodiverziteta populacije mikro šišmiša
 Mikro šišmiši su vrijedni pomoćnici u

poboljšanju poljoprivredne i šumske produktivnosti jer imaju apetit za napasne insekte. Istraživači iz instituta Northern Alberta Institute of Technology dizajnirali su termalno optimalnu kutiju za gniježđenje koja šišmiše štiti od po život opasnog gljivičnog oboljenja.

Staništa i vrste

S vremena na vrijeme, s kamenoloma na prirodu

Italijanski istraživački tim sa univerziteta Milano-Bicocca dobio je nagradu za ocjenu uspješnosti različitih metoda obnove kamenoloma. U njihovoj studiji ističe se važnost prirodne kolonizacije vegetacijom, te upotreba obližnjih odgovarajućih livada kao izvor sjemena za rekultivaciju i proces stvaranja staništa.

Izvan granica kamenoloma

Obnova i optimizacija funkcionalnosti sekundarnog kanala na Charny-sur-Meuse

Smanjenje vrijednih močvarnih područja postalo je globalni problem. U blizini jednog HC kamenoloma u Francuskoj močvara je proglašena „uništenom“ 2009. godine. QLA takmičari su uspjeli da obnove i poboljšaju funkcionalnost područja – posebno vezu sa glavnom rijekom što je od osnovne važnosti za reprodukciju dvije vrste ribe koje su

na crvenoj listi u Francuskoj.

Biodiverzitet i obrazovanje
Kutije za komunikaciju: obrazovni projekat za Valdilecha kamenolom
 Učenici iz Španije sa svojim učiteljima imali su kreativan pristup biodiverzitetu: pripremili su drvene kutije kao kućišta za posmatranje. U njima su se našli mnogobrojni predmeti koji pokazuju različite vrste koje se mogu naći na kamenolomima. Kutije su izlagane u različitim obrazovnim centrima kako bi se poboljšalo razumijevanje i mišljenje javnosti vezano za prirodu i kamenolome.

Studentski projekat

Potpuno novi pristup sadnji u kamenolomu Bozalan Clay

Ova nagrada uručena je grupi turskih studenata. Tokom projekta bili su izloženi situacijama iz stvarnog života s kojima se kompanija suočava tokom obnove kamenoloma. Studenti su zajednički radili da dođu do rješenja kojim se povećava vrijednost biodiverziteta u kamenolomu kroz vertikalno i horizontalnu sadnju.

Povezivanje kamenoloma i zajednica

Staza biodiverziteta na livadi Tice

Učiti o prirodi tokom šetnje u kamenolomima sada je moguće u rezervatu prirode i bivšem kamenolomu u Velikoj Britaniji. Izgradnjom staze duge skoro 2,5 kilometara uz koju su postavljene table sa obavještenjima, paneli sa tumačenjima i nova staništa za divlji život, tim je stvorio osjećaj pripadnosti zajednici i na taj način povezoao kamenolome i zajednice.

Pobjednicima su svoje čestitke i poštovanje ukazali članovi Uprave HeidelbergCementa kao i predstavnici industrije, udruženja, organizacije za zaštitu prirode te političari. HeidelbergCement će sada odabrati projektne timove koji će dobiti priliku da dalje implementiraju svoja otkrića tokom 2019., prije početka sljedećeg izdanja konkursa za QLA nagradu 2020.

ODRŽIVOST KAO PRIORITET

CILJEVI 2030.

OBAVEZE ODRŽIVOG
RAZVOJA
2030
HEIDELBERGCEMENT

U Obavezama održivog razvoja 2030. HeidelbergCement je definirao ključne teme i temeljne principe buduće strategije održivog razvoja grupe. Kroz ove Obaveze postavljeni su jasni ciljevi koje treba dostići do 2030. godine, jer HeidelbergCement je kompanija koja se oslanja isključivo na održivi rast i razvoj. Održive poslovne prakse su integralni dio svih poslovnih aktivnosti Grupe, te glavni zadatak lokalnih rukovodećih timova.

„Strategija HeidelbergCementa zasniva se na lokalnoj odgovornosti, tako da svaka kompanija, pa čak i svaki pojedinac imaju zadatak da rade na ostvarivanju obaveza po pitanju održivog razvoja. Osnovni cilj svima nama je da stalno smanjujemo naš uticaj na okoliš. Naši ciljevi su jasno definirani, a naši naponi transparentni svim interesnim stranama,“ kaže Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku.

„Kao jedan od najvećih proizvođača građevinskih materijala na svijetu, mi želimo naše poslovanje i budućnost naše industrije učiniti održivim, a sve u interesu naše zajednice, naših kupaca, zaposlenika i poslovnih partnera.“

U jednom od prethodnih brojeva dali smo pregled svih obaveza koje je Grupa preuzela kako bi do 2030. godine doprinijela ciljevima Ujedinjenih naroda na očuvanju cjelokupnog života na planeti Zemlji. A kako bi se što bolje pripremili i napravili odgovarajuće mjere kojima se postižu zacrtani ciljevi, Tvornica cementa Kakanj je za sve rukovodioce organizirala obuku i prezentaciju svih pojedinačnih ciljeva. Kolega Almir Bajtarević, stručni suradnik za ISO standarde i zaštitu okoline, kolegama je dao presjek svih ciljeva koje je HeidelbergCement preuzeo i u kojima su sadržane konkretne brojke koje je neophodno da sve naše kompanije

zajedničkim snagama postignu do 2030.

Naredni koraci se već poduzimaju, tako da stručnjaci Tvornice cementa Kakanj rade analizu ciljeva i njihovu prilagodbu lokalnim uslovima. Svaka kompanija se nosi sa svojim izazovima i prilikama, te je stoga bilo neophodno razviti lokalne strategije koje onda doprinose zajedničkom cilju kako HeidelbergCementa tako i Ujedinjenih naroda.

Implementacijom Ciljeva 2030. Tvornica cementa Kakanj također pruža ogromnu podršku naporima Bosne i Hercegovine u njenom doprinosu realizaciji najvećeg globalnog plana današnjice, odnosno Agendi 2030. Na ovaj način planiramo i realiziramo konkretne aktivnosti koje doprinose realizaciji svih ciljeva UN-a i društvu u cjelini, te stvaraju ekonomske prilike.

SEPARATOR KRUŽNE EKONOMIJE

DAN ENERGETSKE EFIKASNOSTI

U povodu obilježavanja Svjetskog dana energetske efikasnosti, 5. marta, u Tvornici cementa Kakanj završen je još jedan veoma važan investicijski projekat i pušten u pogon novi separator na mlinu cementa. Radi se o najnovijoj takozvanoj trećoj generaciji separatora, što kakanjskoj cementari omogućava da znatno smanji utrošak energije čime dodatno štiti okoliš i smanjuje CO2 emisije.

„Sa ovim novim postrojenjem imamo mogućnost da boljom separacijom čestica uz pomoć najnovije tehnologije smanjimo

našu potrošnju energije i da proizvodimo nove tipove cementa sa manjim udjelom klinkera“ kaže Izudin Neimarlija, izvršni direktor za proizvodnju i tehnička pitanja. „Kroz našu matičnu kompaniju, njemački HeidelbergCement, uključeni smo u sve svjetske organizacije i inicijative za smanjenje potrošnje energije tako da sve svoje poslovne aktivnosti nastojimo zasnivati na principima kružne ekonomije što znači što veću iskorištenost naših resursa i resursa drugih industrija u našem okruženju.“

Postrojenje separatora je u

potpunosti zamijenjeno uključujući i ciklone, cjevovode i ventilatore, zračna korita i sistem otprašivanja. Ukupna vrijednost projekta je skoro 2 miliona konvertibilnih maraka.

Optimizacija procesa koja garantira održivost i efikasnost proizvodnje ključni je faktor za konkurentnost u industriji cementa. Imajući to u vidu, Tvornica cementa Kakanj nastavlja investirati u nove tehnologije i u razvoj znanja i vještina specijaliziranog procesnog tima kako bi osigurali energetska efikasnost i optimizaciju procesa u svim fazama proizvodnje cementa.

EKO PLUS SA OSNOVNCIMA

EKOLOŠKI PROJEKTI

Važan segment djelovanja Tvornice cementa Kakanj uvijek će biti obrazovanje, kako zaposlenika tako i svih onih koji žele naučiti i znati više. Želimo da naši sugrađani steknu što više znanja o proizvodnim procesima naše tvornice kako bi bili u mogućnosti podržati naše poslovanje i ulaganja koja pravimo naročito na polju zaštite okoliša.

U tom smislu nastojimo se uključiti i podržati što više lokalnih projekata koji za cilj imaju edukaciju naročito mladih, a upravo je takav projekat koji je pokrenula Nezavisna televizija IC

Kakanj krenula pod nazivom "EKO PLUS" kojeg pod pokroviteljstvom Općine Kakanj, provodi u partnerstvu sa Udruženjem CEKOR.

Radi se o projektu koji za cilj ima uključiti djecu i mlade, kao članove buduće društvene zajednice, u proces razmišljanja i djelovanja u pravcu zaštite životne sredine u svim segmentima života. Suština projekta je kroz rad sa učenicima šest osnovnih škola na području općine Kakanj podići svijest mlađih generacija o ekologiji te putem praktične nastave, upoznati lokacije

od posebnog značaja za zdrav životni ambijent ali i društveni život lokalne zajednice. Projekat se realizuje sa učenicima ekoloških sekcija i njihovim nastavnicima, a svaka emisija na edukativan i zabavan način obrađuje teme iz oblasti ekologije, organske hrane te promocije prirodnih bogatstava.

Učenici O.Š. "15. april" Doboj imali su priliku posjetiti našu tvornicu, naučiti mnogo o proizvodnim i poslovnim procesima, i načinima zaštite okoliša na najbolji mogući način, te pitati sve ono što ih zanima u radu cementare.

NOVA KLIMATSKA POLITIKA

■ ZAŠTITA OKOLIŠA

Pariški sporazum i UN Ciljevi održivog razvoja pružaju dugoročni okvir za djelovanje po pitanju klimatskih promjena. HeidelbergCement opredijeljen je da svoje poslovanje usaglasi sa ovim vodećim principima održivog globalnog razvoja.

„Kako bi podvukli svoju posvećenost i našu usaglašenost sa ovim ambicioznim ciljevima, HeidelbergCement je objavio Klimatsku politiku,“ kaže Peter Lukas, direktor odjela Global

Environmental Sustainability (GES). „U Politici koja je izvedena iz HeidelbergCementovih Obaveza održivog razvoja 2030., ističu se ciljevi koji se odnose na upravljanje kompanije klimatskim pitanjima. Politika je također usklađena sa radom koji GES trenutno provodi u svim odjelima i državama u cilju poboljšanja na otkrivanju i upravljanu klimatskim rizicima.“

Ispunjavanje naše obaveze
HeidelbergCement priznaje

potrebu promoviranja tranzicije na niskokarbonsku ekonomiju uz podršku društvenom i ekonomskom razvoju zemalja u kojima je kompanija aktivna. „Naša kompanija je posvećena doprinosu karbonskoj neutralnosti kroz razvoj novih tehnologija i građevinskih rješenja u saradnji sa kreatorima politike i drugim interesnim stranama,“ kaže Peter Lukas. „U novoj Klimatskoj politici izdvaja se šest akcija kroz koje se daje jasan pravac i okvir za ispunjenje ove obaveze.“

HeidelbergCementova Klimatska politika:

1. Do 2030. smanjujemo karbonski otisak naših cementara za 30% u odnosu na 1990.
2. Investiramo u istraživanje i razvoj (I&R) novih tehnologija za ublažavanje karbonskih emisija kao što je zarobljavanje karbona i njegovo zatvaranje/upotreba gdje god je to tehnički i ekonomski izvodljivo.
3. Borimo se protiv emisija iz sagorijevanja na način da zamjenjujemo fosilna goriva sa gorivima iz otpada i biomase gdje god su dostupna.
4. Stalno poduzimamo akcije u očuvanju energije i poboljšanju efikasnosti svih naših pogona, uključujući i dobijanje topline iz otpada. Investiramo u obnovljivu proizvodnju električne energije kad god je to ekonomski i ekološki izvodljivo.
5. Trošimo 80% svog I&R budžeta za razvoj proizvoda su održiviji kao što su niskokarbonski betoni. Promoviramo rekarbonaciju i recikliranje betona kao i napredne upotrebe cementnih zamjenskih materijala.
6. Podržavamo razvoj građevinskih rješenja kojima se poboljšava energetska efikasnost zgrada i infrastrukture.

IMPRESUM

Izdavač:

Tvornica cementa Kakanj d.d.
Kakanj
Selima ef. Merdanovića 146
72240 Kakanj
Tel: 032 557 500
Fax: 032 557 600

Za izdavača:

Branimir Muidža, generalni direktor

Broj strana:

Tiraž: 250 primjeraka

Glavni urednik:

Emina Dedić

Grafička priprema:

Emina Dedić